

Hyb ACE Cymru
ACE Hub Wales

Aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus: Adolygiad o'r Llenyddiaeth

Awduron

Dr Samia Addis

Huw Williams

Morgan Savoury

Diolchiadau

Hoffai'r awduron ddiolch i aelodau ffrwd gwaith Aflonyddu ar sail Rhywedd mewn Mannau Cyhoeddus y Glasbrint Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV), comisiynwyr yr adroddiad hwn, am eu hadborth a'u cefnogaeth.

Cyllid

Cynhyrchwyd yr adroddiad hwn gan Hwb Cymorth Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) Cymru gyda chyllid gan Lywodraeth Cymru.

Sefydlwyd Hwb Cymorth ACE yn 2017 i gefnogi gweithwyr proffesiynol, sefydliadau, a'r gymuned i helpu i greu Cymru sy'n ymwybodol o ACEs. Ei chenhadaeth yw ymdrin a Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACEs) a'u hatal a'u lliniaru drwy rannu syniadau a dysg, a herio a newid ffyrdd o weithio, fel y gallwn dorri'r cylch ACEs gyda'n gilydd. Ariennir Hwb Cymorth ACE gan Lywodraeth Cymru ac mae'n gweithio'n agos gydag arweinwyr ar draws sefydliadau'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector i ddatblygu a chyflawni'r agenda ACEs, gan gynnwys cyfiawnder ieuenctid, tai, awdurdodau lleol, iechyd, addysg, a chyrff chwaraeon, yn ogystal â'r gymuned leol. Mae Hwb Cymorth ACE yn cael ei letya gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ac mae'n rhan o Ganolfan Gydwethredol Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant.

ISBN: 978-1-83766-391-0

© 2024 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Gall deunydd sydd wedi'i gynnwys yn y ddogfen hon gael ei ailgynhyrchu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored (OGL) www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/ ar yr amod ei fod yn cael ei wneud mor gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Cydnabyddiaeth i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru i'w nodi. Mae hawlfraint yn y trefniant, dyluniad a chynllun argraffyddol yn eiddo i

Cynnwys

Acronymau a Byrfoddau	3
Rhestr Termiau	4
1. Cyflwyniad	5
1.1 Cefndir	5
1.2 Nodau'r Astudiaeth	5
2. Dulliau	6
2.1 Strategaeth Chwilio	6
2.2 Dadansoddiad	7
3. Aflonyddu ar sail Rhyw mewn Mannau Cyhoeddus	8
4. Aflonyddu ar y Stryd	12
5. Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus	17
6. Aflonyddu mewn Lleoliadau Eraill: Economi'r Nos a Gwyliau Cerddoriaeth	20
6.1 Economi'r Nos	21
6.2 Gwyliau Cerdd	22
7. Graddfa Aflonyddu Cyhoeddus	23
7.1 Ffigurau Rhyngwladol	23
7.2 Ffigurau'r DU	24
7.3 Cymharu Gwledydd y DU	26
7.4 Lle mae Aflonyddu yn Digwydd	28
7.5 Ffactorau Demograffig	28
7.6 Adrodd ar Aflonyddu Rhywiol	29
8. Achosion Aflonyddu Cyhoeddus	30
8.1 Continwfm Trais Dynion yn erbyn Menywod	30
8.2 Gwrywdod Niweidiol Traddodiadol	31
8.3 Croestoriad	33
9. Beth Sy'n Amddiffyn a Chefnogi Merched a Merched?	34
9.1 Y Lefel Unigol	34
9.2 Y Lefel Perthynas	36
9.3 Y Lefel Gymunedol	37
9.4 Y Lefel Gymdeithasol	40
10. Ble mae Angen Ymchwil Pellach?	41
10.1 Croestoriad	41
10.2 Methodoleg	41
10.3 Drwgweithredwyr	42
10.4 Ymatebion Polisi ac Arfer	42
10.5 Bylchau Pellach yn y Dystiolaeth	42
11. Cyfeiriadau	43
Atodiad 1	51

Tabl Ffigurau

Ffigur 1: Cyfran yr oedolion 16 i 34 oed sydd wedi profi gwahanol fathau o aflonyddu.....	25
Ffigur 2: Canran y menywod a ddywedodd eu bod wedi profi aflonyddu rhywiol 'erioed' mewn man cyhoeddus ar draws gwahanol ranbarthau o'r DU	26
Ffigur 3: Aflonyddu Rhywiol ar Gludiant Llundain.....	27
Ffigur 4: Profiad o Aflonyddu Rhywiol yn y 12 mis diwethaf yn y Gymuned LHDT.....	29
Ffigur 5: Model Cymdeithasol-Ecolegol.....	34

Table Tablau

Tabl 1: Cyflwyno Canfyddiadau.....	7
Tabl 2: Aflonyddu ar sail Rhywedd; Papurau Cynhwysedig (n=5).....	8
Tabl 3: Aflonyddu ar y Stryd; Papurau Cynhwysedig (n=24)	13
Tabl 4: Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus; Papurau Cynhwysedig (n=11).....	17
Tabl 5: Economi'r Nos a Gwyliau Cerddoriaeth: Papurau Cynhwysol (n=12)	20
Tabl 6: Graddfa Aflonyddu; Papurau Cynhwysedig (n=6)	23

Acronymau a Byrfoddau

ACE	Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod
BAME	Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethig
BME	Du a Lleiafrifoedd Ethnig
CVE	Amlygiad Trais Cymunedol
FGM	Llurguniad Organau Rhywiol Merched
FSA	Cymdeithas Cefnogwyr Pêl-droed
LGB	Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol
LGBT	Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol
LGBTQ+	Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Trawsrywiol, Cwiar a mwy
MCASA	Clymblaid Maryland yn Erbyn Ymosodiad Rhywiol
PTSD	Anhwyllder Straen Wedi Trawma
RAINN	Trais, Cam-drin, Rhwydwaith Cenedlaethol Llosgach
SGBV	Trais Rhywiol a Rhywiol
TGNB	Trawsrywiol ac Anneuaidd
VAW	Trais yn erbyn Menywod
VAWDASV	Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol
VPU	Uned Atal Trais
WHO	Sefydliad Iechyd y Byd

Rhestr Termau

Term	Diffiniad
Aflonyddu ar sail Rhywedd	Ystod eang o ymddygiad yn seiliedig ar stereoteipiau rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu hunaniaeth rhywedd. Mae ymddygiad o'r fath yn cynnwys gweithredoedd geiriol, corfforol, gweledol neu ar-lein sy'n bychanu neu fygwth person. Nid yw o reidrwydd yn awgrymu diddordeb neu fwriad rhywiol; yn aml mae'n ymwneud â gwneud i berson deimlo'n ddigroeso, yn anghyfforddus, yn israddol neu'n agored i niwed (University of Auckland, 2023).
Trais ar sail rhywedd	Mae trais ar sail rhywedd yn cyfeirio at unrhyw fath o niwed a gyflawnir yn erbyn person neu grŵp o bobl oherwydd eu rhyw, cyfeiriadedd rhywiol a/neu hunaniaeth rhywedd ffeithiol neu ganfyddedig (Council of Europe, 2023)
Croestoriad	Mae'r cysyniad o groestoriadedd yn disgrifio'r ffyrdd y mae systemau anghydraddoldeb sy'n seiliedig ar ryw, hil, ethnigrwydd, cyfeiriadedd rhywiol, hunaniaeth o ran rhywedd, anabledd, dosbarth a mathau eraill o wahaniaethu yn "cyd-groesi" i greu deinameg ac effeithiau unigryw (Center for Intersectional Justice, 2023).
Casineb at fenywod	Misogyny yw casineb, dirmyg at, neu ragfarn yn erbyn merched neu ferched. Gall hefyd gyfeirio at systemau cymdeithasol neu amgylcheddau lle mae menywod yn wynebu gelyniaeth a chasineb oherwydd eu bod yn fenywod (Tower Hamlets, 2023).
Economi'r Nos	Mae economi'r nos yn cynnwys diwydiannau sy'n gysylltiedig â bywyd nos, gan gynnwys tafarndai, bariau a theatrau.
Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus	Mae Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus yn rhan o drais ar sail rhywedd. Mae'n cynnwys sylw digroeso a digroeso, datblygiadau rhywiol ac ymddygiad bygythiol sy'n digwydd mewn mannau cyhoeddus, yn bersonol ac ar-lein. Mae fel arfer wedi'i gyfeirio at ferched, menywod a grwpiau sy'n aml yn cael eu gorthrymu o fewn cymdeithas (Safeguarding Network, 2023).
Aflonyddu Rhywiol	Mae unrhyw fath o ymddygiad geiriol, di-eiriau neu gorfforol o natur rywiol yn digwydd, gyda'r diben neu'r effaith o darfu ar urddas person, yn enwedig wrth greu amgylchedd bygythiol, gelyniaethus, diraddiol, bychanol neu dramgwyddus (Council of Europe, ND).
Trais Rhywiol	Unrhyw weithred rywiol, ymgais i gael gweithred rywiol, sylwadau neu ddatblygiadau rhywiol digroeso, neu weithredoedd i draffig, neu weithred gyfeiriedig fel arall, yn erbyn rhywioldeb person gan ddefnyddio gorfodaeth, gan unrhyw berson waeth beth fo'u perthynas â'r dioddefwr, mewn unrhyw leoliad, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gartref a gwaith (WHO, 2002)
Aflonyddu ar y Stryd	Mae aflonyddu ar y stryd yn cynnwys sylwadau, ystumiau neu weithredoedd digroeso a gyfeirir at rywun mewn man cyhoeddus heb eu caniatâd (RAINN, 2023).
Trais yn erbyn Merched	Pob gweithred o drais ar sail rhywedd sy'n arwain at, neu sy'n debygol o arwain at, niwed neu ddioddefaint corfforol, rhywiol, seicolegol neu economaidd i fenywod, gan gynnwys bygythiadau o weithredoedd o'r fath, gorfodaeth neu amddifadu o ryddid yn fympwyol, boed yn digwydd yn gyhoeddus neu mewn bywyd preifat (Datganiad y Cenhedloedd Unedig a ddyfynnwyd yn Llywodraeth Cymru, 2016:4).

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir

Mae'r strategaeth Trais yn Erbyn Merched, Cam-drin Domestig, Trais Rhywiol (VAWDASV) (Llywodraeth Cymru, 2022) yn cydnabod pwysigrwydd mynd i'r afael â thrais misogynistaidd a rhywiol y gellir ei brofi mewn mannau cyhoeddus. Mae'r strategaeth yn awgrymu fel rhan o 'ddamcaniaeth newid', trwy leihau lefel a derbynioldeb aflonyddu ar y stryd a'r agweddau y tu ôl iddo, y bydd effaith ar lefel cymdeithas gyfan a thrwy hynny leihau'r tebygolrwydd cyffredinol o VAWDASV. Yn ogystal, i fynd i'r afael ag aflonyddu ar y stryd, mae angen meithrin dealltwriaeth o'i achosion, gwella'r amgylchedd ar gyfer adrodd, cefnogi dioddefwyr ac eraill i herio a chodi ymwybyddiaeth a symud ffocws i agweddau gwrywaidd ac i ffwrdd o'r disgwyliadau a roddir ar ddioddefwyr benywaidd i ymddygiadau cyflwr. (Llywodraeth Cymru, 2022).

Yn dilyn cyhoeddiad Strategaeth VAWDASV Cenedl, cytunodd Llywodraeth Cymru a Phlisma yng Nghymru i fabwysiadu dull Glasbrint i gefnogi cyflawni yn erbyn y Strategaeth. Mae'r dull Glasbrint yn ffordd sefydledig o weithio yng Nghymru sy'n dod ag asiantaethau a meysydd y mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol amdanynt wedi'u datganoli ynghyd â Phlisma a Chyfiawnder Troseddol yng Nghymru nad ydynt wedi'u datganoli. Mae VAWDASV, a'r ddau Lasbrint arall, Cyfiawnder Ieuencid a Menywod mewn Cyfiawnder, yn feysydd polisi a deddfwriaethol lle mae asiantaethau datganoledig a heb eu datganoli, sefydliadau anllywodraethol, gwasanaethau arbenigol a goroeswyr yn cydweithio i gydlyn camau gweithredu ac ysgogi gweithgareddau i gyflawni blaenoriaethau a rennir. Mae'r cerrig milltir a nodir yn Rhaglen Glasbrint Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn cael eu cyflawni gan chwe ffrwd waith, a bydd pob ffrwd waith yn datblygu ac yn goruchwyllo gwaith ar gamau allweddol a nodir yn Strategaeth Genedlaethol VAWDASV (2022 i 2026) (Llywodraeth Cymru, 2023b).

Comisiynwyd yr adolygiad tystiolaeth hwn gan ffrwd waith Aflonyddu ar sail Rhyw ym mhob Man Cyhoeddus. Diben y ffrwd waith hon yw atal ac amddiffyn pobl rhag aflonyddu rhywiol cyhoeddus a mathau eraill o aflonyddu ar sail rhywedd ym mhob man cyhoeddus ledled Cymru, gan gynnwys mannau ar-lein, drwy gynyddu annerbynioldeb y credoau, yr agweddau a'r ymddygiadau cymdeithasol sy'n sail iddo, a thrwy ddwyn cyflawnwyr i gyfrif.

1.2 Nodau'r Astudiaeth

Nod yr adolygiad tystiolaeth hwn yw cydgrynhai a gwella'r sylfaen dystiolaeth ar atal ac ymateb i aflonyddu rhywiol cyhoeddus a mathau eraill o aflonyddu ar sail rhywedd ym mhob man cyhoeddus, a diogelwch menywod a merched mewn mannau cyhoeddus, deall nifer yr achosion, achosion ac ymyriadau effeithiol.

Bydd yr adolygiad yn mynd i'r afael â'r cwestiynau ymchwil canlynol:

1. Beth yw achosion aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus?
2. Beth yw maint yr aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus?
3. Beth sy'n amddiffyn ac yn cefnogi menywod a merched rhag aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus?
4. Ble mae angen mwy o ymchwil?

2. Dulliau

Mae'r adolygiad hwn o dystiolaeth yn casglu, yn coladu ac yn crynhoi dystiolaeth o'r llenyddiaeth ryngwladol, genedlaethol a llwyd ynghylch aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus. Y derminoleg a ddefnyddir gan y Glasbrint yw 'aflonyddu ar sail rhyw mewn mannau cyhoeddus'; cytunwyd ar y teitl hwn gan y ffrwd gwaith i sicrhau ei fod yn cynnwys pob profiad o aflonyddu mewn man cyhoeddus.

Mae'r adolygiad dystiolaeth hwn yn cynnwys:

1. Chwiliad cronfa ddata o lenyddiaeth ryngwladol a adolygwyd gan gymheiriaid.
2. Chwiliad llenyddiaeth lwyd yn canolbwyntio ar wefannau elusennau a thrydydd sector; gwefannau llywodraeth ddatganoledig; dogfennau o'r System Cyfiawnder Troseddol ac ystadegau.
3. Cyfeiriad at Adroddiad Chwiliad Llenyddiaeth diweddar gan Lywodraeth Cymru a oedd yn canolbwyntio ar aflonyddu cyhoeddus ar sail rhyw ac sy'n darparu rhestr gynhwysfawr o ymchwil sy'n bodoli eisoes (Welsh Government, 2023a).

2.1 Strategaeth Chwilio

Ymgwymerwyd â darllen cychwynnol i fapio ardal yr astudiaeth, gan gynnwys archwiliad o dermau a themâu allweddol y dylid eu cynnwys yn y chwiliad llenyddiaeth. Er bod ffocws cychwynnol yr adolygiad wedi'i seilio ar y term aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus, gan adlewyrchu'r derminoleg a ddefnyddir yn y Glasbrint, datgelodd yr ymarfer mapio ystod ehangach o dermau a ddefnyddir yn y llenyddiaeth. O'r herwydd, roedd angen ehangu'r termau chwilio i nodi'r holl lenyddiaeth sy'n berthnasol i'r cwestiynau ymchwil.

O ganlyniad, canolbwyntiodd yr adolygiad hwn ar y termau chwilio canlynol; aflonyddu ar sail rhyw; aflonyddu ar y stryd; aflonyddu rhywiol cyhoeddus; mannau cyhoeddus. Gwnaed y penderfyniad hefyd i gynnwys llenyddiaeth yn ymwneud â'r economi nos a gwyliau cerdd. Y cronfeydd data canlynol: ASSIA; Mynegai Nyrsio Prydain; Chwiliwyd Cochrane a Google Scholar, ynghyd â thudalennau gwe gan elusennau, sefydliadau trydydd sector a llywodraethau cenedlaethol a datganoledig. Cafodd y papurau a nodwyd eu mapio yn Microsoft Excel a'u sgrinio yn unol â'r meini prawf cynhwysiant/gwahardd canlynol:

Meini Prawf Cynhwysiant

- Ffocws ar aflonyddu ar sail rhyw mewn mannau cyhoeddus/aflonyddu rhywiol cyhoeddus/aflonyddu ar y stryd/economi gyda'r nos.
- Ffocws ar raddfa, achos, neu ymyriadau i atal yr uchod neu i amddiffyn neu gefnogi menywod a merched.
- Wedi'i gyhoeddi ers 2015.
- Ffocws ar wledydd incwm uchel.

Meini Prawf Gwahardd

- Aflonyddu ar-lein (gweler isod).
- Aflonyddu yn y gweithle (yn amodol ar ffrwd waith ar wahân o fewn y Glasbrint).
- Cyhoeddwyd cyn 2015.
- Canolbwyntiwrch ar wledydd incwm isel a chanolig.

Aflonyddu Ar-lein

Mae enghreifftiau o aflonyddu ar-lein ar sail rhywedd yn cynnwys lleferydd casineb ar sail rhywedd a dynwared ar-lein, a gallant gwmpasu mathau eraill o aflonyddu rhywiol ar-lein, gan gynnwys bygythiadau treisio a threisio rhithwir (Barak, 2005; Weston-Scheuber, 2012; Henry & Powell, 2018). Mae profiadau o'r fath yn wahanol iawn i aflonyddu rhywiol personol, oherwydd gall cyflawnwyr aflonyddu rhywiol ar-lein dargedu dioddefwyr lluosog ar unwaith heb unrhyw rwystrau daearyddol, a chynnal anhysbysrwydd yn aml (Yar, 2005; Henry & Powell, 2015). O ystyried bod swm sylweddol o lenyddiaeth academiaidd yn bodoli ar y testun aflonyddu rhywiol a seiliedig ar ryw ar-lein, gan gynnwys nifer o adolygiadau, bydd y rhain yn cael eu hadolygu mewn adroddiad ar wahân.

2.2 Dadansoddiad

Cafodd pum deg wyth o bapurau eu cynnwys yn y sampl terfynol (Tablau 2-6); lan lwythwyd y rhain i NVIVO, a chynhaliwyd dadansoddiad thematig yn unol â'r pedwar cwestiwn ymchwil allweddol. Nodwyd bod ystod o dermau yn cael eu defnyddio ac mae adolygu'r llenyddiaeth yn datgelu'r defnydd o dermau gwahanol o fewn yr un gwaith neu ar draws astudiaethau gwahanol gan yr un awdur (Vera-Gray, 2016). Er bod yr adolygiad hwn wedi nodi nifer fach o astudiaethau a ddefnyddiodd y term aflonyddu ar sail rhywedd ($n=5$), y term a ddefnyddiwyd amlaf oedd aflonyddu ar y stryd ($n=24$) ac yna aflonyddu rhywiol cyhoeddus ($n=11$). Crynhoir y llenyddiaeth yn ôl y tri thymor hyn gydag adrannau ychwanegol sy'n ymdrin â'r economi nos a gwyliau cerdd ($n=12$) a graddfa'r aflonyddu ($n=6$) (Tabl 1).

Tabl 1: Cyflwyno Canfyddiadau

Adran 3	Aflonyddu ar sail rhyw mewn mannau cyhoeddus
Adran 4	Aflonyddu ar y stryd
Adran 5	Aflonyddu rhywiol cyhoeddus
Adran 6	Economi gyda'r nos a gwyliau cerdd
Adran 7	Graddfa aflonyddu

Mewn perthynas â'r 'Achosion Aflonyddu' (Adran 8), 'Beth Sy'n Diogelu ac yn Cefnogi Menywod a Merched' (Adran 9) a 'Ble Mae Angen Ymchwil Pellach?' (Adran 10), cyfunir y llenyddiaeth, a nodir themâu allweddol ar draws y llenyddiaeth.

Iaith a Terminoleg

O fewn y llenyddiaeth a nodir, gall yr iaith a ddefnyddir gynnwys geiriau neu ymadroddion sy'n sarhaus a gall fynegi safbwyntiau nad yw'r awduron yn eu harddel neu na chytunwyd arnynt drwy gonsensws; mae'r rhain wedi'u hailadrodd yn yr adroddiad hwn er mwyn rhoi amlinelliaid llawn a chynhwysfawr o'r ymchwil gyfredol a'r dadleuon a nodir ynddo. Ni ddylid darllen eu cynnwys fel cadarnhad o'r safbwyntiau a fynegwyd.

3. Aflonyddu ar sail Rhyw mewn Mannau Cyhoeddus

Mae aflonyddu ar sail rhywedd mewn mannau cyhoeddus yn derm eang sy'n cwmpasu ymddygiad sy'n atgyfnerthu rolau rhyw heteronormative; er enghraifft, gwneud sylwadau sy'n ymwneud â rhywedd am olwg neu ystum person; bwllo rhywun defnyddio sylwadau neu ymddygiad sy'n ymwneud â rhywedd neu drin person yn wael oherwydd nad yw'n cyd-fynd â rolau rhyw ystrydebol (VAW Learning Network, 2015). Darperir diffiniad mwy diweddar fel; *"ystod eang o ymddygiad yn seiliedig ar stereoteipiau rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu hunaniaeth rhywedd. Mae ymddygiad o'r fath yn cynnwys gweithredoedd geiriol, corfforol, gweledol neu ar-lein sy'n bychanu neu fygwth person. Nid yw o reidrwydd yn awgrymu diddordeb neu fwriad rhywiol; yn aml mae'n ymwneud â gwneud i berson deimlo'n ddigroeso, yn anghyfforddus, yn israddol neu'n agored i niwed"* (University of Auckland, 2023).

Gall aflonyddu ar sail rhyw gynnwys:

- Sylwadau sarhaus
- Ymyrraeth neu ymosodiad corfforol
- Gwlithod rhywiaethol cyffredinol
- Hiwmor neu jôcs anweddus am ryw neu unrhyw ryw yn gyffredinol
- Anecdodau diraddiol
- Llysenwau dirmygus o ran rhyw
- Ymddygiad diraddiol neu sarhaus sy'n cyfleu agweddau negyddol am rywedd penodol neu berson trawsrywiol
- Sylwadau bychanu neu nawddoglyd ar sail rhyw
- Trosglwyddo neu arddangos graffiti neu ddeunydd diraddiol o ran rhywedd
- Gwawdio, gwawdio, stereoteipiau neu alw enwau yn ogystal â bygythiadau corfforol, ymosodiadau neu ymddygiad atgas arall a ysgogir gan ryw.

(US Department of Health and Human Services, 2021; Upcounsel, 2023)

Tabl 2: Aflonyddu ar sail Rhywedd; Papurau Cynhwysedig (n=5)

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Garcia	2022	Public transit and gender-based harassment: A photovoice project in Portland and Salt Lake City
Hopkins	2021	Adolygiad tiriogaeth anhysbys
Lampe	2020	Navigating stigma in neighbourhoods and public spaces among Transgender and Nonbinary Adults in New York City
Mora	2020	Latino/a adolescents facing neighborhood dangers: An examination of community violence and gender-based harassment
Phillimore	2022	Forced migration and sexual and gender-based violence: Findings from the SEREDA Project in Wales

Mae Garcia et al. (2022) yn canolbwyntio ar ryngweithiadau beunyddiol menywod o liw â systemau trafndiaeth gyhoeddus. Trafododd y cyfranogwyr aflonyddu rhywiol ar fysiau, car stryd a rheilffordd ysgafn wrth gerdded neu aros am gludiant cyhoeddus, naill ai mewn ardaloedd gorlawn yng nghanol y ddinas neu mewn mannau anghyfannedd. Mae'r ymchwil hwn yn dangos bod menywod yn teimlo eu bod yn cael eu targedu ar sail eu hunaniaeth hiliol neu ethnig yn ogystal â'u rhyw. Mae ofn a phrofiadau gwirioneddol trais ar sail rhywedd yn fecanwaith allweddol wrth rywioldeb mannau cyhoeddus, gan fod menywod yn aml yn teimlo pryder ac ofn ac mae hyn yn aml yn arwain at lai o ddefnydd o gludiant.

"Hen ddyn yn eistedd gyferbyn... jest yn syllu arna i drwy'r amser... roeddwn i'n ofni y byddai'n fy nilyn oddi ar y bws neu rywbeth felly. Felly, wrth i mi ddod yn nes at fy arhosfan, roeddwn i'n ceisio sicrhau bod gen i chwistrell pupur yn fy mhoced" (Cyfranogwr; Garcia et al., 2022).

Canfu Garcia et al. (2022) fod menywod yn defnyddio strategaethau amrywiol i deimlo'n ddiogel: *"eistedd ar gefn y bws neu'r trê fel na all neb eistedd y tu ôl i mi"* (Cyfranogwr; Garcia et al., 2022); roedd strategaethau ymdopi eraill yr oedd menywod yn meddwl amdanynt yn cynnwys taro eu hymosodwr, defnyddio chwistrell pupur, neu redeg i ffwrdd. Mae rhai merched yn dod o hyd i lwybr newydd neu'n newid llwybrau, yn newid y ffordd maen nhw'n gwisgo, yn ffonio'r heddlu, yn cerdded gyda ffrindiau, neu'n agos at eraill neu'n gofyn i ddieithriaid am help. Mae'r holl strategaethau hyn yn fathau o symudedd y mae'r cyfranogwyr yn cymryd rhan ynddynt wrth iddynt lywio o amgylch eu dinasoedd i liniaru'r aflonyddu ar sail rhywedd a hiliol sy'n aml yn y mannau hynny (Garcia et al., 2022)

Mae Lampe et al. (2020) yn astudio stigma cysylltiedig â rhyw mewn cymdogaethau a mannau cyhoeddus ymhlith oedolion trawsryweddol ac anneuaidd (TGNB) ac yn archwilio sut maent yn llywio profiadau o aflonyddu a gwahaniaethu. Mae stigma i'w gael nid yn unig mewn cymdogaethau ond hefyd mewn trafndiaeth, siopau a bwytai, gan greu map cymhleth o ardaloedd a allai fod yn stigmatiddio. Mae ymatebwyr yn manylu ar sut mae hil a rhyw yn dylanwadu ar amlygiad i stigma mewn cymdogaethau a bod cyfansoddiadau demograffig cymdogaethau yn dylanwadu ar brofiadau unigol o aflonyddu a gwahaniaethu. Mae profiadau penodol o stigma yn cynnwys bod yn gyfeiliornus (cyfeirir ato gan ragenw nad yw'n cyd-fynd â'ch rhywedd), profi trais rhywiol, bod yn agored i wahaniaethu, a chael eich aflonyddu yn gyhoeddus (gall hyn gynnwys pwyntio, syllu, camrywio, aflonyddu geiriol, a gwadu gwasanaethau): *"Mae yna dipyn o hynna lle dwi'n byw. Y peth stigma yma. Y pwyntio a gwthio. Yn enwedig ar y trenau"* (Cyfranogwr; Lampe et al., 2020).

Yn Lampe et al. (2020), mae cyfranogwyr yn disgrifio ffactorau cyd-gloi a gyfrannodd at eu profiadau o stigma mewn mannau cyhoeddus; y prif hunaniaethau unigol a drafodwyd oedd rhyw (a chyflwyniad rhyw), a hil, fodd bynnag, soniodd rhai cyfranogwyr fod yr hunaniaethau hyn hefyd yn croestorri â chrefydd, pwysau, a chael eu hystyried yn hoyw neu'n syth. Yn ogystal, mae'r ymchwil hwn yn dangos bod unigolion TGNB yn defnyddio dulliau cymhleth i ymateb i ac osgoi profiadau o stigma a gwahaniaethu, gan gynnwys strategaethau ymadael, gwyliadwriaeth, osgoi cymdogaethau, dod â ffrindiau, gwisgo'n wahanol, a dilyn llwybrau gwahanol. Mae'r ymchwil hwn yn dangos sut mae demograffeg unigol a chymdogaeth yn rhyngweithio i greu profiadau mwy cymhleth o stigma.

Roedd Mora et al. (2020) yn archwilio'r perthnasoedd rhwng amlygiad i drais cymunedol (CVE), aflonyddu ar sail rhywedd ac anhwylder straen wedi trawma (PTSD) ymhlith Latino/a yn ystod glasoed a chanfod bod gan y rhai a oedd yn agored i lefelau uchel o CVE ac aflonyddu ar sail rhyw symptomau PTSD gwaeth o gymharu â'r rhai a oedd yn agored i aflonyddu ar sail rhyw yn bennaf. Mae aflonyddu ar sail rhywedd yn dueddol o beidio â bod yn brofiad ynysig ac mae pobl ifanc yn adrodd eu bod yn cael eu haflonyddu'n aml, fodd bynnag, o ystyried y gyfradd gyson uwch o adrodd am aflonyddu ymhlith merched, ystyrir bod aflonyddu ar sail rhywedd yn fath o drais ar sail rhywedd. Canfu'r astudiaeth hon, o gymharu â lefelau uchel o amlygiad i drais cymunedol, fod ymateb gwahanol i aflonyddu ar sail rhywedd; esboniwyd hyn yn nhermau bod y glasoed yn profi aflonyddu ar sail rhywedd fel rhywbeth hynod bersonol, gyda sylwadau ac ymddygiad sy'n cyfeirio at ymddangosiad a chyrrff glasoed tra bod trais cymunedol yn gallu cael ei weld fel rhywbeth ar hap. Yn ogystal, roedd aflonyddu ar sail rhywedd yn fwy treiddiol ymhlith y sampl o gymharu ag achosion o drais cymunedol. Mae'r canfyddiadau'n dangos bod trais cymunedol ac aflonyddu ar sail rhywedd yn brofiadau unigryw gydag effeithiau unigryw ar ganlyniadau seicolegol y glasoed. Roedd Mora et al. (2020) yn argymhell y dylai ymchwil gynnwys aflonyddu ar sail rhywedd wrth archwilio trais cymunedol er mwyn dal yn llawn brofiadau cymdogaeth sy'n cyfrannu at les seicolegol pobl ifanc.

Yng Nghymru, canolbwyntiodd Hopkins ac Assami (2021) ar y profiad o drais yn erbyn menywod a merched mudol, ffoaduriaid a cheiswyr lloches ac archwiliodd brofiadau gan gynnwys achosion o gam-drin domestig yn y wlad gartref, gan gwmpasu ystod o fathau penodol o drais a chamfanteisio megis fel masnachu mewn pobl, profiadau ceiswyr lloches LGBTI, y rhai heb unrhyw hawl i arian cyhoeddus, plant a darpariaeth gwasanaethau arbenigol. Mae Hopkins ac Assami (2021) yn dyfynnu ymchwil pellach a ganfu fod menywod yn cael eu gwneud yn amddifad ar wahanol adegau yn ystod eu taith lloches, ond bod y mwyafrif helaeth wedi mynd yn amddifad ar ôl i'w ceisiadau am loches gael eu gwrthod. Mae hyn yn gadael menywod mewn sefyllfa fregus iawn ac roedd tua thraean o'r merched yn yr astudiaeth wedi cael eu treisio neu eu cam-drin yn rhywiol tra'n amddifad yn y DU (Dudhia, 2000, dyfynnwyd yn Hopkins ac Assami, 2021:13).

Ceisiodd prosiect SEREDA ddeall natur a digwyddiad Trais Rhywiol sy'n Seiliedig ar Ryw (SGBV) a brofir gan fudwyr gorfodol sy'n byw mewn gwledydd lloches. Dywedodd Phillimore et al. (2022) yn amlinellu canfyddiadau cyfweiliadau SEREDA yng Nghymru ac yn datgelu bod menywod sydd wedi profi mudo gorfodol yn aml yn adrodd eu bod wedi profi aflonyddu hiliol yn ogystal â SGBV. Roedd dioddefwyr masnachu mewn pobl a chaethwasiaeth fodern a goroeswyr yn ffoi rhag trais rhyngbersonol yn parhau i fod mewn perygl o gael eu hecsbloetio neu eu cam-drin yng Nghymru; profodd sawl ymatebwr aflonyddu hiliol a cheiswyr lloches ac roedd ceiswyr lloches a wrthodwyd yn destun trais strwythurol, yn byw mewn tldi, amodau tai gwael a gyda mynediad cyfyngedig i waith neu astudio. Honnir bod y menywod hyn yn arbennig o agored i SGBV oherwydd y ffactorau canlynol: amseroedd aros hir a phrosesau lloches anodd, statws fisa ansicr; tai anniogel neu amhriodol; profiadau negyddol gyda awdurdodau a diffyg ymddiriedaeth mewn awdurdodau; anghydbwysedd grym gyda chyflawnwyr a diffyg dealltwriaeth neu ymwybyddiaeth o drais, hawliau, a'r gyfraith.

Mae Hopkins ac Assami (2021) yn datgelu cynnydd sydd wedi'i wneud o ran deddfwriaeth yn Llywodraethau Cymru a'r DU. Mae'r ddeddfwriaeth sydd ar waith ar gyfer Cymru a Lloegr yn cynnwys troseddau penodol o stelcian, priodas dan orfod, methiant i amddiffyn rhag anffurfio organau cenhedlu benywod (FGM) a cham-drin delweddau personol yn ogystal â throedd cam-drin domestig i ddal ymddygiad gorfodol neu reoli mewn perthynas agos neu deuluol. Yn ogystal, mae Cymru wedi gwneud ymrwymiad gwleidyddol i amddiffyn hawliau ymfudwyr a'r rhai y mae SGBV yn effeithio arnynt (Phillimore et al., 2022) ac mae fframweithiau lluosog ar waith i gefnogi arfer da wrth weithio gyda goroeswyr SGBV mudol gorfodol gan gynnwys: y Strategaeth Hawl i fod yn Ddiogel; Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015; y Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol; Cynllun Gweithredu LGBTQIA+; a'r Cynllun Gweithredu ar Anabledd. Ymhellach, yn 2019 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddai Cymru yn dod yn Genedl Noddfa gyntaf y byd, sef cynllun sy'n cynnwys cyfres o gamau gweithredu gyda'r bwriad o wella bywydau ceiswyr lloches yng Nghymru.

4. Aflonyddu ar y Stryd

Mae aflonyddu ar y stryd yn fath o aflonyddu rhywiol, ac felly dylid ei ystyried yn fath o drais ar sail rhywedd (PLAN International, 2018). Mae'r term aflonyddu stryd yn ymwneud ag ystod eang o ymwithiadau sy'n digwydd mewn mannau cyhoeddus neu led-gyhoeddus megis canolfannau siopa, trafnidiaeth gyhoeddus, mannau hamdden a'r stryd (Vera-Gray, 2016 a ddyfynnir yn Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023). Fel y cyfryw, mae aflonyddu ar y stryd yn cynnwys sylwadau, ystumiau, neu weithredoedd digroeso sydd wedi'u cyfeirio at rywun mewn man cyhoeddus heb eu caniatâd. Yn ôl RAINN (2023) mae ymddygiadau yn cynnwys:

- Sylwadau, ceisiadau, a galwadau
- Rhoi sylwadau ar ymddangosiad corfforol, fel corff rhywun neu'r dillad y mae'n eu gwisgo
- Parhau i siarad â rhywun ar ôl iddynt ofyn am gael eu gadael ar eu pen eu hunain
- Fflachio
- Dilyn neu stelcian
- Gropio
- Tarfu gofod personol yn fwriadol neu rwystro'r ffordd
- Ceisiadau cyson am enw, rhif, neu wybodaeth arall rhywun
- Mastyrbio cyhoeddus neu gyffwrdd
- Rhywiaethol, hiliol, homoffobig, amharchion trawsffobig, neu unrhyw sylwadau sarhaus neu diraddiol agwedd ar hunaniaeth rhywun
- Yn dangos delweddau pornograffig heb ganiatâd rhywun
- Syllu
- Tynnu llun o rywun heb eu caniatâd
- Dweud wrth rywun wenu
- Tynnu llun i fyny sgert neu ffrog heb ganiatâd y person hwnnw
- Defnyddio drych i edrych i fyny sgert neu ffrog rhywun heb eu caniatâd
- Chwibanu

Er bod rhyw a rhywioldeb yn aml yn elfennau amlwg o aflonyddu ar y stryd, gall unrhyw nifer o anghydraddoldebau ryngweithio o fewn profiad. Mae Hutson et al. (2019:770) yn darparu'r diffiniad cyfannol a ganlyn: *"Mae aflonyddu ar y stryd yn gyfystyr â sylw cyhoeddus digroeso, sydd yn seicolegol, yn emosiynol, a/neu yn amharu'n gorfforol ar les y targed. Mae aflonyddu ar y stryd yn ymyrraeth, yn aml gan berson anhysbys i'r targed, a all fod ar sawl ffurf, yn amrywio o sylwadau ar ymddangosiad corfforol i gyffyrddiad rhywiol i ymosodiadau corfforol creulon: waeth beth fo'r amlygiad, mae aflonyddu stryd wedi'i wreiddio'n gyffredin mewn anghydraddoldebau o rhyw a/neu rywioldeb, ac yn aml yn croestorri â hil neu ethnigrwydd, cenedligrwydd, crefydd, dosbarth, oedran a gallu'r person sy'n cael ei aflonyddu".*

Mae cyfoeth o lenyddiaeth yn datgelu'r niwed lluosog a chymhleth a achosir gan aflonyddu ar y stryd. Mae'r rhain yn cynnwys symptomau corfforol, megis chwysu, cyfradd curiad y galon uwch, ysgwyd, ac anaf corfforol; niweidiau seicolegol, gan gynnwys osgoi lleoedd penodol, llai o ymdeimlad o ddiogelwch, a chymryd rhan mewn 'gwaith diogelwch' helaeth neu strategaethau diogelu er mwyn osgoi rhagor o aflonyddu; cyflyrau affeithiol ac emosiynol negyddol, megis ofn, dicter, trallod, a theimladau o drosedd; hunan-wrthrycholi a phlismaona'r corff mewnol, yn ogystal ag effeithio'n negyddol ar hunan-barch (Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023; DelGreco et al., 2020; Fileborn, 2022).

Yn ogystal, mae aflonyddu ar y stryd yn cael effaith sydd wedi'i dogfennu'n dda ar allu menyw i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus a dinesig wrth i fenywod gyfyngu ar bryd a sut y maent yn cael mynediad i fannau cyhoeddus. Mae gan hyn oblygiadau i'w synnwyr o ryddid a'u gallu i gymryd rhan mewn gwaith ac addysg, ac o ganlyniad, yr effaith yw rhwystro rhyddid goroeswyr i fynd i mewn i fannau cyhoeddus yn rhydd, gan orfodi rhai goroeswyr allan o'r byd cyhoeddus ac yn ôl i'r byd preifat (Baptist & Coburn, 2019; Fileborn, 2022).

Tabl 3: Aflonyddu ar y Stryd; Papurau Cynhwysedig (n=24)

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Bailey	2017	Greetings and compliments or street harassment? Competing evaluations of street remarks in a recorded collection
Baptist	2019	Harassment in public spaces: The intrusion on personal space
College of Policing	2021	Street harassment
Cullen-Rosenthal	2023	'Merely a compliment'? Community perceptions of street harassment in Melbourne, Australia
Davidson	2016	The mediating role of perceived safety on street harassment and anxiety
De Backer	2020	Street harassment and social control of young Muslim women in Brussels: destabilising the public/private binary
DelGreco	2021	Communicating by catcalling: Power dynamics and communicative motivations in street harassment
Ferrer-Perez	2021	Street sexual harassment: Experiences and attitudes among young Spanish people
Fileborn	2017	"I want to be able to walk the street without fear": Transforming justice for street harassment
Fileborn	2019	Naming the unspeakable harm of street harassment: A survey-based examination of disclosure practices
Fileborn	2022	Mapping activist responses and policy advocacy for street harassment: Current practice and future directions
Fileborn	2023a	'I'd be in my school uniform': the informal curriculum of street harassment
Fileborn	2023b	From ghettoization to a field of its own: A comprehensive review of street harassment research

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Fleetwood	2019	Everyday self-defence: Hollaback narratives, habitus and resisting street harassment
Herrera	2023	Street harassment interpretations: An exploration of the intersection of gender and race/ethnicity, and mediator variables
Hindes	2023	'Why did he do it? Because he's a fucking bloke': Victim insights into the perpetration of street harassment
Hutson	2019	The harasser's toolbox: Investigating the role of mobility in street harassment
Mason-Bish	2019	Misogyny, racism, and Islamophobia: Street harassment at the intersections
Mason-Bish	2020	'Some men deeply hate women, and express that hatred freely': Examining victims' experiences and perceptions of gendered hate crime
MCASA	2022	Street harassment
PLAN International	2018	Street harassment: It's not OK
Ribeiro	2023	Will boys always be boys? The criminalization of street harassment in Portugal
UN Women	2017	Safe cities and safe public spaces
Vera-Gray	2016	'Men's stranger intrusions: rethinking street harassment.'

Yn ôl Ferrer-Perez (2021), gellir nodweddu aflonyddu rhywiol ar y stryd yn y ffyrdd canlynol:

- Mae aflonyddu yn digwydd mewn man cyhoeddus neu led-gyhoeddus ac yn cael ei roi yn ei gyd-destun gan ryngweithio wyneb yn wyneb rhwng pobl nad oes ganddynt unrhyw gysylltiad sefydlog, hirdymor na diogel.
- Mae'n digwydd o fewn rhyngweithiad byr neu gyflym, mae hyn yn ei wahaniaethu oddi wrth fathau eraill o drais, fel aflonyddu rhywiol yn y gweithle neu amgylchedd academaidd.
- Mae natur ddienw a chyflym y digwyddiad hwn yn rhwystro gwerthuso ac erlyniad troseddol.
- Mae absenoldeb unrhyw berthynas yn golygu bod yr ymddygiad yn cael ei ystyried yn drosedd anghyfforddus a/neu fygythiol o ofod corfforol a seicolegol.
- Mae'r ymddygiad yn un cyfeiriadol (nid yw dymuniadau na sefyllfa'r dioddefwr yn cael eu hystyried).
- Er mai menywod yw'r prif dargedau, gall aflonyddu rhywiol cyhoeddus hefyd ddigwydd yn erbyn dynion, yn enwedig y rhai nad ydynt yn cydymffurfio â phatrwm heteronormaidd, neu yn erbyn y boblogaeth anneuaidd.

Canfu ymchwil gan PLAN International (2018) fod aflonyddu ar y stryd yn brofiad bron yn gyffredinol i ferched ledled y DU, i'r pwynt bod rhai hyd yn oed yn ystyried hyn yn rhan arferol o dyfu i fyny. Mae merched yn dechrau profi'r ymddygiadau hyn mor gynnar â phan

fyddant yn yr ysgol gynradd ac yn mynd ymlaen i gael eu targedu yn eu gwisgoedd ysgol yn eu harddegau, ac yna'n parhau i gael eu haflonyddu wrth iddynt ddod yn oedolion ifanc. Gan adleisio'r canfyddiadau hyn, canfu Fileborn & Hardley, 2023a y gall aflonyddu ar y stryd ddechrau yn ifanc, a bod dechrau yn yr ysgol uwchradd yn aml yn gysylltiedig â dechreuad neu ddwyser cynyddol aflonyddu ar y stryd, gydag aflonyddu ar y stryd yn gyffredin i gyfranogwyr tra oeddent yn eu gwisg ysgol.

Mewn ymchwil gan PLAN International (2018), gallai merched yn aml enwi lleoliadau penodol yn agos i'w cartrefi a oedd yn 'ardaloedd osgoi' rhithwir, oherwydd eu bod yn ofni aflonyddu yn y mannau hynny. Disgrifiodd merched a menywod ifanc yn cael eu targedu'n arbennig pan fyddant ar eu pen eu hunain, pan fyddant allan yn cerdded neu'n loncian, wrth deithio i'r ysgol ac oddi yno, yn ogystal â mewn ardaloedd prysur, canolog fel y prif strydoedd mawr. Roeddent yn sôn am gael eu gweiddi ar eu ceir oedd yn mynd heibio, neu eu bod yn cael eu clywed gan geir, yn ogystal â chael profiad o gyffwrdd neu syllu'n ddiangen ar drafnidiaeth gyhoeddus, roedd merched hefyd yn teimlo'n arbennig o agored i niwed ar nosweithiau allan neu'n gweithio mewn lleoliadau gyda'r nos ac roeddent yn ymwybodol o ymddygiadau a allai fod yn rheibus o gwmpas bariau a chlybiau.

"Pobl yn gyrru heibio ac yn gweiddi arnoch chi. Dyna'r gwaethaf."
(Cyfranogwr, 14 oed; PLAN International, 2018)

"Does dim byd yn waeth nag eistedd yn rhywle a theimlo rhywbeth yn eich cyffwrdd". (Cyfranogwr, 18 oed; PLAN International, 2018)

Lleoliad allweddol ar gyfer aflonyddu stryd yw trafndiaeth gyhoeddus. Canfu Hutson & Krueger (2019) fod symudedd corfforol, yn enwedig y rhai sy'n cael eu hwyluso gan gludiant cyhoeddus a cherbydau eu hunain, yn chwarae rhan hanfodol wrth roi mantais i'r aflonyddwr. Dadleuir bod mannau ffisegol o fewn ac o gwmpas ardaloedd tramwy torfol yn cynnig manteision unigryw i aflonyddwyr oherwydd gall mannau cyhoeddus gynnig y cyfle i *'gyfarfyddiadau wedi'u cynllunio a digymell'* (Mehta, 2014, dyfynnwyd yn Hutson & Krueger, 2019:774).

Canfu Fileborn (2022) fod aflonyddu ar y stryd yn ymwneud â rhyw yn bennaf, gyda dynion bron yn gyfan gwbl yn cyflawni'r ymddygiad hwn, fel y cyfryw, mae aflonyddu ar y stryd yn amlygiad ac (ail)gynhyrchiad o gysylltiadau pŵer â rhywedd. Fodd bynnag, er bod aflonyddu ar y stryd yn nodweddiadol yn cael ei gysyniadoli fel math o drais ar sail rhywedd, mae hefyd yn ymwneud yn ddwfn â systemau pŵer a gormes yn ymwneud â hil; rhywioldeb; dosbarth; ac (an) abledd. Ni ellir gwahanu'r systemau pŵer hyn, a'r profiad byw o aflonyddu ar y stryd i'r rhai sydd wedi'u lleoli ar safleoedd strwythurol gwahanol, lluosog a chydgyssylltiedig, oddi wrth ei gilydd (Fileborn, 2022). Felly, fel y noda Fileborn (2019), rhaid edrych ar aflonyddu stryd trwy lens groestoriadol, sy'n gosod profiadau ac effeithiau aflonyddu ar y stryd o fewn systemau pŵer cyd-gloi lluosog.

Mae astudiaethau ffeministaidd croestoriadol wedi amlygu bod pobl yn profi aflonyddu mewn perthynas ag ystod o elfennau o leoliad, gan gynnwys anabledd, rhywioldeb, hunaniaeth o ran rhywedd, dosbarth, maint y corff a hil (Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023). Er enghraifft, mae

menywod sy'n cael eu denu o'r un rhyw yn adrodd eu bod wedi wynebu mwy o aflonyddu pan oeddent yn gyhoeddus gyda'u partner, gyda'r aflonyddu hwn yn aml yn cael ei rywioli yn ogystal â bod yn homoffobig a heterorywiol (Fileborn, 2022). Mewn ymchwil gan PLAN International (2018), Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Traws, Rhyngrywiol a Cwiar (LHDTIC+) a siaradodd merched Du, Asiaidd neu Leiafrif Ethnig arall (BAME) am y gwahaniaethu deuol o gael eu haflonyddu oherwydd eu hethnigrwydd neu gyfeiriadedd rhywiol, yn ogystal â'u rhyw.

Mae De Backer (2020) yn awgrymu bod fframwaith croestoriadol yn arbennig o berthnasol wrth astudio menywod Mwslimaidd mewn cymdeithasau gorllewinol a allai wynebu bygythiadau a niwed lluosog o ganlyniad iddynt fod yn fenyw, gyda chefnidir mudo ac yn cadw at grefydd (nad yw'n tra-arglwyddiaethu). Mae Mason-Bish & Zempi (2019) yn honni bod menywod Mwslimaidd cudd mewn mwy o berygl o aflonyddu ar y stryd, a all fod yn gyfeiliornus ac yn Islamoffobaidd eu natur, hefyd y gall menywod Mwslimaidd cudd brofi aflonyddu stryd mewn ffyrdd sy'n debyg ac yn wahanol i y gall menywod eraill ei brofi ers eu profiadau eistedd ar y groesffordd rhwng crefydd a rhyw, ynghyd ag agweddau eraill ar eu hunaniaeth. Nid yw profiadau o'r fath yn unigryw, yn arwahanol nac yn ynysig, ond yn hytrach maent yn rhan o broses o gael eu targedu'n gyhoeddus sy'n creu amgylchedd gelyniaethus i fenywod Mwslimaidd cudd. Er mwyn dianc rhag aflonyddu, rhaid i fenywod deithio gyda chydymaith gwrywaidd neu mewn grwpiau sy'n cyfyngu ar ymreolaeth menyw ac sy'n cadarnhau ymhellach y syniad bod dynion yn rheoli *"hawliau menywod i deithio trwy ofod cyhoeddus"* (Bowman, 1993, a ddyfynnir yn Mason-Bish & Zempi, 2019:28).

Yn y blynyddoedd diwethaf, mewn rhai o'r llenyddiaeth, mae'r term aflonyddu rhywiol cyhoeddus wedi disodli'r term aflonyddu ar y stryd¹. Mae Vera-Gray (2016) o'r farn bod y term aflonyddu ar y stryd yn 'dad-rywio profiad ar sail rhywedd'; yn ogystal, mae PLAN International (2021b) yn cydnabod y gall y term aflonyddu ar y stryd gael yr effaith o fychanu natur niweidiol a chamdriniol aflonyddu rhywiol ac y gall ddigwydd mewn unrhyw fan cyhoeddus, gan gynnwys parciau, campfeydd, ar drafnidiaeth gyhoeddus neu ganolfannau siopa.

1 Er enghraifft, mae'r derminoleg a ddefnyddiwyd mewn adroddiadau mwy diweddar gan PLAN International (2021; 2022) a Vera-Gray (2020) wedi newid o aflonyddu stryd i aflonyddu rhywiol cyhoeddus.

5. Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus

Yn ôl y Safeguarding Network (2023), mae aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn rhan o drais ar sail rhywedd. Mae'n cynnwys sylw digroeso, datblygiadau rhywiol ac ymddygiad bygythiol sy'n digwydd mewn mannau cyhoeddus, yn bersonol ac ar-lein. Mae fel arfer yn cael ei gyfeirio at ferched, menywod ac yn aml grwpiau gorthrymedig o fewn cymdeithas.

Mae Our Streets Now (2023), yn nodi bod aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn ganlyniad i wahaniaethu ar sail rhyw ynghyd â deinameg pŵer sy'n parhau amgylchedd a diwylliant sy'n diystyru grwpiau o bobl sy'n agored i niwed yn hanesyddol ac yn cael eu gorthrymu, gan leihau eu hymdeimlad o hunanwerth a gwadu mynediad cyfartal i fan cyhoeddus. Mae hefyd yn fater croestoriadol a gall nodweddion croestoriadol, er enghraifft hil, anabledd a rhywioldeb, waethygu profiad person o aflonyddu rhywiol cyhoeddus. O'r herwydd, mae profiadau o aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn cael eu clymu at ei gilydd gan ddeinameg grym craidd y mae'r aflonyddwr yn ceisio dominyddu'r rhai sy'n cael eu haflonyddu ynddo.

Tabl 4: Aflonyddu Rhywiol Cyhoeddus; Papurau Cynhwysedig (n=11)

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Barker	2022	What makes a park feel safe or unsafe? The views of women, girls and professionals in West Yorkshire
Cabrera	2023	An analysis of responses to sexual assault against women in public space: Practical gender needs or strategic gender interests?
House of Commons Women and Equalities Committee	2019	Sexual harassment of women and girls in public places: Government response to the Committee's Sixth Report of Session 2017-19
House of Commons Library	2023	Protection from sex-based harassment in Public Bill 2022- 23
Lewis	2021	Rhythms, sociabilities and transience of sexual harassment in transport: mobilities perspectives of the London underground
PLAN International	2021a	Parliamentary briefing
PLAN International	2021b	What works for ending public sexual harassment
PLAN International	2022	"Everything is racialised on top" Black and minoritised girls and young women's experiences of public sexual harassment in the UK
PLAN International	ND	Ending public sexual harassment: Legal Briefing
Vera-Gray	2020	Contested gendered space: public sexual harassment and women's safety work
Welsh Women's Aid	2022	Creating an offence of public sexual harassment

Ymhellach, mae RAINN (2023) yn nodi y gall cael ei aflonyddu mewn man cyhoeddus wneud i unigolion boeni am eu diogelwch corfforol a chreu amgylchedd o ofn a braw. I lawer sy'n ei brofi, yn aml nid yw'n ddigwyddiad unigol ond mae'n digwydd dro ar ôl tro, a gall yr effaith gronnus achosi ymdeimlad uwch o bryder. Yn ogystal, mae pobl sy'n profi aflonyddu yn llai tebygol o ymgysylltu â dieithriaid a chymryd rhan yn eu cymunedau.

Mae PLAN International (2021b) yn defnyddio tystiolaeth merched i archwilio beth mae aflonyddu rhywiol yn ei gynnwys; beth sy'n gweithio i fynd i'r afael ag ef; a pha effaith a gaiff ar eu bywydau:

"Rwy'n ei gofio mor glir. Roedden ni'n siopa, a daeth boi draw a sibrawd yn fy nghlust: 'Mae'n ddiwrnod cenedlaethol bachu ass', ac fe afaelodd ynof i... Roeddwn i'n 15, gyda mam".

"Unwaith yr oeddwn i a fy ffrind yn sefyll yn siarad ar gornel y stryd, ac yna tynnodd y car hwn i fyny a dechreuodd y dyn ddweud "Mae'ch sgertiau'n rhy fyr, rydych chi'n sluts".

"Dydw i erioed wedi profi aflonyddu fel y gwnes i bryd hynny [yn oed ysgol]. Byddai dynion yn gofyn a allent dynnu llun gyda mi yn fy ngwisg. Roedd yn ofnadwy".

Mae canfyddiadau'r adroddiad hwn yn dangos bod yr effaith ar ferched a menywod ifanc yn enfawr, ond yn aml yn anweledig, gan effeithio ar eu bywydau a'u dewisiadau ymhell y tu hwnt i'r digwyddiadau uniongyrchol. Mae aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn effeithio ar iechyd meddwl a chorfforol, symudedd yn y cyhoedd, llais a chyfranogiad, addysg a chyfleoedd economaidd (PLAN International, 2021b). Welsh Women's Aid (2022) yn amlygu nad yw aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn digwydd oherwydd rhyw rhywun yn unig, yn hytrach mae'n rhaid cydnabod bod yr ymddygiadau hyn yn cael eu cyflawni er mwyn rhoi pŵer a rheolaeth iddynt. Fel y cyfryw, mae aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn gyffredin fel tacteg brawychu mewn llawer o gymunedau.

Mae ymchwil arall gan PLAN International (2022) yn dangos bod merched hil gymysg a merched ifanc a merched Du, Affricanaidd, Caribiaidd a Du Prydeinig a merched ifanc rhwng 12 a 21 oed yn fwy tebygol o fod wedi profi aflonyddu rhywiol cyhoeddus o gymharu â merched Gwyn a merched ifanc. merched. Gall rhai grwpiau o ferched a menywod ifanc hefyd fod mewn perygl arbennig o fathau penodol o ymddygiad, er enghraifft, mae merched hil gymysg a menywod ifanc yn llawer mwy tebygol o fod wedi profi cyffwrdd digroeso ac yna merched Du, Affricanaidd, Caribiaidd a Du Prydeinig, Merched gwyn, a merched Asiaidd ac Asiaidd Prydeinig. Canfuwyd hefyd bod merched a merched ifanc o hil gymysg yn sylweddol fwy tebygol o fod wedi cael profiad o gael eu ffilmio neu eu tynnu gan ddieithryn heb ganiatâd o gymharu â grwpiau ethnig eraill ac yn fwyaf tebygol o fod wedi profi ystumiau rhywiol. Merched a menywod ifanc a ddewisodd hil 'arall' oedd fwyaf tebygol o fod wedi cael profiad rhywiol exposure/being yn cael ei ddilyn gan ferched hil gymysg, merched Gwyn a Du a merched Asiaidd (PLAN International, 2022).

Canfu Plan International (2022) er bod y mathau o aflonyddu a brofir gan ferched a menywod ifanc du a lleiafrifol yn debyg i'r rhai a brofwyd gan ferched a menywod ifanc (Gwyn mwyafrifol) yn y llenyddiaeth ehangach, roedd yr aflonyddu rhywiol cyhoeddus y daethant ar ei draws hefyd wedi'i hilioli a na ellir eu gwahaniaethu oddi wrth natur rywiol yr ymddygiad:

"Rwyf bob amser yn ansicr os yw'r sylw rwy'n ei gael oherwydd fy hil neu'n gyfystyr ag aflonyddu rhywiol" (Cyfranogwr, 20 mlynedd; PLAN International, 2022)

Yn yr ymchwil hwn, adroddodd merched a menywod ifanc Du a lleiafrifol sut roedd eu profiadau o aflonyddu rhywiol yn canolbwyntio ar eu cyrff fel rhywbeth gwahanol i'r norm Gwyn, gan eu trin fel rhai gorrywiol, dadrywiol, annymunol neu anneniadol, ac egstotig. Mae'r gwrthddywediadau a'r anghysondebau hyn yn bwysig i'w hamlygu, gan eu bod yn dangos bod aflonyddu rhywiol yn ymwneud yn ganolog ag arfer pŵer, yn gysylltiedig â breintio gwrywodol dominyddol yn hytrach nag atyniad neu awydd rhywiol. Mae deinameg penodol pŵer sy'n gweithredu ym mhrofiadau merched Du a lleiafrifol o aflonyddu rhywiol yn croestorri sawl echelin o anghydraddoldeb sy'n ymwneud â rhywedd, rhywioldeb, race/ethnicity a ffydd (PLAN International, 2022).

Lle cyffredin i fenywod brofi aflonyddu rhywiol yw trafndiaeth gyhoeddus. Mae Lewis et al. (2021) yn nodi tair nodwedd allweddol o brofiadau o aflonyddu rhywiol ar Tanddaearol Llundain. Yn gyntaf bod rhythmau'r ddinas a'r Tanddaearol yn hwyluso ac yn cuddio gwahanol fathau o aflonyddu rhywiol. Yn ail, nad yw merched yn aml yn ymateb i aflonyddu rhywiol, yn y modd hwn gan barchu'r diffyg sylw sifil (difrodrwydd i ddiethriaid mewn man cyhoeddus) sy'n bodoli, a'r amharodrwydd i amharu ar deithiau cyd-deithwyr a'u teithiau eu hunain. Yn olaf, oherwydd natur dros dro y Tanddaearol, prin y gall merched gofrestru aflonyddu cyn iddo fynd heibio. O'r herwydd, mae'r gofod yn sylweddol, gan fod natur orlawn trafndiaeth ar yr oriau brig yn caniatáu cyswllt corfforol a chyflawni aflonyddu rhywiol, mae agweddau eraill ar yr amgylchedd yn cynnwys gwyliadwriaeth a goruchwyliaeth wael a diffyg patrolio ar drafndiaeth gyhoeddus (Lewis et al., 2021).

Dywedodd Lewis et al. (2021) hefyd yn honni, er bod y ddau yn fannau cyhoeddus, bod y cyd-destun gofod amser mewn trafndiaeth gyhoeddus yn wahanol i'r strydoedd ac mae rhythmau'r Tanddaearol yn hwyluso mathau penodol o aflonyddu. Ar y tiwb, yn enwedig yn ystod yr oriau brig, mae nifer y bobl mewn gofod cyfyngedig yn caniatáu ar gyfer gweithredoedd mwy corfforol ac ymgorfforedig o drais rhywiol, megis rhwbio ardal y pelfis yn erbyn person nad yw'n cydsynio er mwyn pleser rhywiol) a gropio. Yn yr un modd, mae gwrthio rhythmig cyrff mewn gofod cyfyngedig yn aml yn cuddio'r hyn sy'n digwydd, wrth i fenywod frwydro i ganfod ar unwaith a yw cyffyrddiadau amhriodol yn ddamweiniol ai peidio, sy'n effeithio ac yn gohirio eu hymateb. Gwelwyd bod natur orlawn trafndiaeth yn caniatáu i aflonyddu rhywiol fynd heb ei ganfod (Gardner, 2017 a ddyfynnir yn Lewis et al., 2021).

6. Aflonyddu mewn Lleoliadau Eraill: Economi'r Nos a Gwyliau Cerddoriaeth

Mae'r adran hon yn crynhoi ymchwil sy'n canolbwyntio ar aflonyddu mewn lleoliadau eraill, yn benodol, yr economi nos a gwyliau cerdd. Canfu Graham et al. (2017) fod menywod yn aml yn profi cyffwrdd rhywiol digroeso a datblygiadau parhaus mewn bariau a phartion a bod yr anghydbwysedd rhywedd yn arbennig o amlwg o fewn y lleoliadau hynod rywiaethol a rhywioledig hyn. O ganlyniad, mae menywod yn destun aflonyddu rhywiol mewn lleoliadau yfed, yn aml ar ffurf cynnydd llafar neu gorfforol dro ar ôl tro, cydio neu ymbalfalu (Graham et al., 2017). O ran gwyliau cerdd, mae un astudiaeth yn adrodd bod 43% o fynychwyr gŵyl benywaidd a 22% o fynychwyr gŵyl gwrywaidd o dan 40 oed wedi profi ymddygiad rhywiol digroeso mewn gŵyl gerddoriaeth ond dim ond 2% ei riportio i'r heddlu (YouGov, 2018, dyfynnwyd yn Bows et al., 2023).

Tabl 5: Economi'r Nos a Gwyliau Cerddoriaeth: Papurau Cynhwysol (n=12)

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Becker	2015	"Me getting plastered and her provoking my eyes": Young people's attribution of blame for sexual aggression in public drinking spaces
Bows	2023	'Perceptions of safety and experiences of gender-based violence at UK music festivals.'
College of Policing	2022	Reducing violence in the night-time economy
Graham	2017	When women do not want it: young female bargoers experiences with and responses to sexual harassment in social drinking contexts
House of Commons	2022	Spiking
House of Commons	2022	Spiking: Government response to the Committee's ninth report of Session 2021-2022
Janssen	2020	A rapid assessment of re-opening nightlife whilst containing COVID-19 and preventing violence
Magill	2023	Project Vigilant: Evaluation report
Philpot	2019	Capturing violence in the night-time economy: A review of established and emerging methodologies
Quigg	2020	Sexual violence and nightlife: A systematic literature review
Walker	2022	Atal trais rhywiol yn economi'r nos: Annog gwylwyr gweithgar yn erbyn trais
Walker	2023	Atal Aflonyddu Rhywiol Yn Economi'r Nos: Annog Dynion I Fod Yn Wylwyr Gweithgar

6.1 Economi'r Nos

Mae Becker & Tinkler (2015) yn nodi bod amgylcheddau cymdeithasol sy'n hybu yfed ynghyd â mwy o rywioli wedi'u canfod i fod â chysylltiad cryf â phrofiadau o ymddygiad rhywiol digroeso, gan gynnwys ymbalfalu, cusanu a chyffwrdd. Yn fwy diweddar, mae 'sbeicio' diod a nodwydd mewn clybiau nos hefyd wedi codi pryderon ac mae Magill et al. (2023) yn dadlau bod hyn, ynghyd â chwynion am stelcian, aflonyddu (a brofwyd gan ddwy o bob tair menyw), amlygiad, voyeuriaeth ('up skirting'), cam-drin a chyffwrdd digroeso wedi tynnu sylw at ymddygiad rheibus gwrywaidd wedi troi economi'r nos i mewn i 'amgylchedd gelyniaethus' i lawer o fenywod.

Mae adolygiad systematig o drais rhywiol a bywyd nos a gynhaliwyd gan Quigg et al (2020) yn dangos bod trais rhywiol sy'n gysylltiedig â bywyd nos yn hollbresennol a bod tystiolaeth yn awgrymu bod cyfuniad o ffactorau ar lefel unigolyn, perthynas, a chymunedol/amgylcheddol yn gysylltiedig â thrais rhywiol sy'n gysylltiedig â bywyd nos. O'r herwydd, mae'r dystiolaeth yn dangos nad yw'r economi gyda'r nos yn achosi aflonyddu rhywiol, yn hytrach gall ystod eang o ffactorau cysylltiedig gynyddu'r tebygolrwydd y bydd aflonyddu rhywiol yn digwydd yn y lleoliadau hyn; mae enghreifftiau nodedig, y cyfeirir atynt drwy gydol y llenyddiaeth yn cynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i, feddwdod, gorlenwi, ac anhysbysrwydd (Walker et al., 2022; Quigg et al., 2020).

Cyfeirir at feddwdod a gorlenwi fel ffactorau manteisgar posibl sy'n dylanwadu ar achosion o ymddygiad ymosodol rhywiol, er enghraifft, gallai person fanteisio ar orlenwi i gyffwrdd â pherson arall, neu gallai rhywun arall ecsbloetio meddwdod rhywun (Sanchez et al., 2019 a nodir yn Quigg et al., 2020:4). Dywedwyd bod gorlenwi (mewn clybiau nos neu fariâu) yn rhoi ymdeimlad o anhysbysrwydd i gyflawnwyr, sydd yn ei dro yn eu grymuso i gyffwrdd ag un arall yn amhriodol (Quigg et al., 2020; Janssen et al., 2020). O'r herwydd, mae anhysbysrwydd yn gysylltiedig â gostyngiad mewn atebolrwydd a chyfrifoldeb moesol, sydd yn ei dro yn cynyddu'r tebygolrwydd o aflonyddu a cham-drin rhywiol (Philpot, 2019). O ran meddwdod, dywedodd Graham et al. (2017) yn awgrymu bod lefel meddwdod menywod yn dylanwadu ar eu risg o fod yn dargedau ymddygiad ymosodol rhywiol; esboniad posibl am hyn, a roddwyd gan Quigg et al. (2020) y gall unigolion rheibus dargedu bariau a chlybiau fel lleoliadau hygyrch i ddod o hyd i ddioddefwyr, yn enwedig y rhai sy'n feddw iawn.

Mae Savard (2019, a ddyfynnwyd yn Walker et al., 2023) yn dadlau y gall y ffactorau hyn, ynghyd ag agweddau a chredoau problematig, chwarae rhan bwysig yn yr achosion o aflonyddu rhywiol yn economi'r nos. Os na chânt eu herio, gall yr agweddau a'r credoau problematig hyn atgyfnerthu'r normau cymdeithasol sy'n awgrymu bod aflonyddu rhywiol yn dderbyniol (Walker et al., 2023). Mae normau diwylliannol presennol yn awgrymu bod aflonyddu rhywiol yn anochel i bobl o bob rhyw, ac yn enwedig menywod, o fewn economi'r nos lle mae'r diwylliant yfed yn rhoi gwerth uchel ar gyfarfyddiadau rhywiol (Walker et al., 2023). Mae Graham et al. (2017) yn tystio hyn ymhellach, gan nodi bod drwgweithredwyr gwrywaidd yn aml yn cael eu hatgyfnerthu'n gadarnhaol ar ffurf anogaeth gan eu ffrindiau gwrywaidd ac felly, mae lleoliadau gyda'r nos yn "fyd dyn" i raddau helaeth. Hefyd, yn aml nid yw staff bar yn sylwi ar ddatblygiadau diangen neu nid ydynt yn ymyrryd os ydynt yn sylwi, o ganlyniad, bod y tebygolrwydd o gosb neu ganlyniadau negyddol ar gyfer cyflawni ymddygiad ymosodol rhywiol yn ddibwys (Graham et al., 2017).

6.2 Gwyliau Cerdd

Mae Bows et al. (2023) yn cyflwyno canfyddiadau'r astudiaeth gyntaf yn y DU i archwilio profiadau mynychwyr gŵyl a chanfyddiadau o ddiogelwch a throsedd, gyda ffocws penodol ar aflonyddu rhywiol a thrais. Ardaloedd gwersylla, y llwybrau cerdded rhwng safleoedd gwersylla a gwyliau, a choetiroedd oedd y meysydd a oedd yn peri pryder arbennig i'r cyfranogwyr hyn, gyda menywod yn ystadegol yn fwy tebygol na dynion o adrodd bod y mannau hyn yn gwneud iddynt deimlo'n anniogel yn gyffredinol. Mae'r ardaloedd hyn ar wahân i brif safleoedd adloniant yr ŵyl ac o ganlyniad mae llai o oleuadau, diogelwch, yr heddlu, staff yr ŵyl ac yn aml mynychwyr eraill yr ŵyl. Roedd y nodweddion amgylcheddol (llai o oleuadau, diogelwch a'r heddlu) a nodweddion cymdeithasol (staff yr ŵyl, gwirfoddolwyr a mynychwyr yr ŵyl) yn bwysig i ymatebwyr, naill ai'n cynyddu neu'n lleihau eu canfyddiadau o ddiogelwch. Mae'r canfyddiadau hyn yn gyson ag ymchwil sy'n archwilio rhywedd a lleoliadau trwyddedig sy'n adrodd bod coridorau hir, tywyll i doiledau yn fygythiol i fenywod (Fileborn, 2016 a ddyfynnir yn Bows et al., 2023) a llenyddiaeth ehangach sy'n ymwneud ag ofn trosedd sydd fel arfer yn adrodd bod lefelau isel o oleuadau creu ymdeimlad uwch o ofn, yn enwedig i fenywod (Bows et al., 2023).

7. Graddfa Aflonyddu Cyhoeddus

Mae astudiaethau rhyngwladol wedi canfod bod o leiaf 65% (ond weithiau hyd at 90%) o'r bobl a holwyd, wedi adrodd dod ar draws rhyw fath o aflonyddu stryd drwy gydol eu hoes (DelGreco et al., 2021). Canfu cymhariaeth o astudiaethau rhyngwladol gan Ferrer-Perez et al. (2021) yn ymwneud ag aflonyddu rhywiol ar y stryd ei fod yn broblem gymdeithasol ddifrifol a phellgyrhaeddol gyda nifer yr achosion o fenywod sydd wedi ei brofi yn amrywio rhwng 30% a 95%, gyda dioddefwyr gan amlaf yn fenywod iau.

Tabl 6: Graddfa Aflonyddu; Papurau Cynhwysedig (n=6)

Awdur	Blwyddyn	Teitl
Adams	2021	2020 Sexual harassment survey
Centre on Gender Equity and Health	2019	Measuring #MeToo. A national study on sexual harassment and assault
Office for National Statistics (ONS)	2022	Perceptions of personal safety and experiences of harassment, Great Britain: 16 February to 13 March 2022
UN Women	2021	Prevalence and reporting of sexual harassment in UK public spaces
Violence Prevention Unit	2022	Quarterly violence monitoring report
YouGov	2022	Most women have been sexually harassed on London public transport

7.1 Ffigurau Rhyngwladol

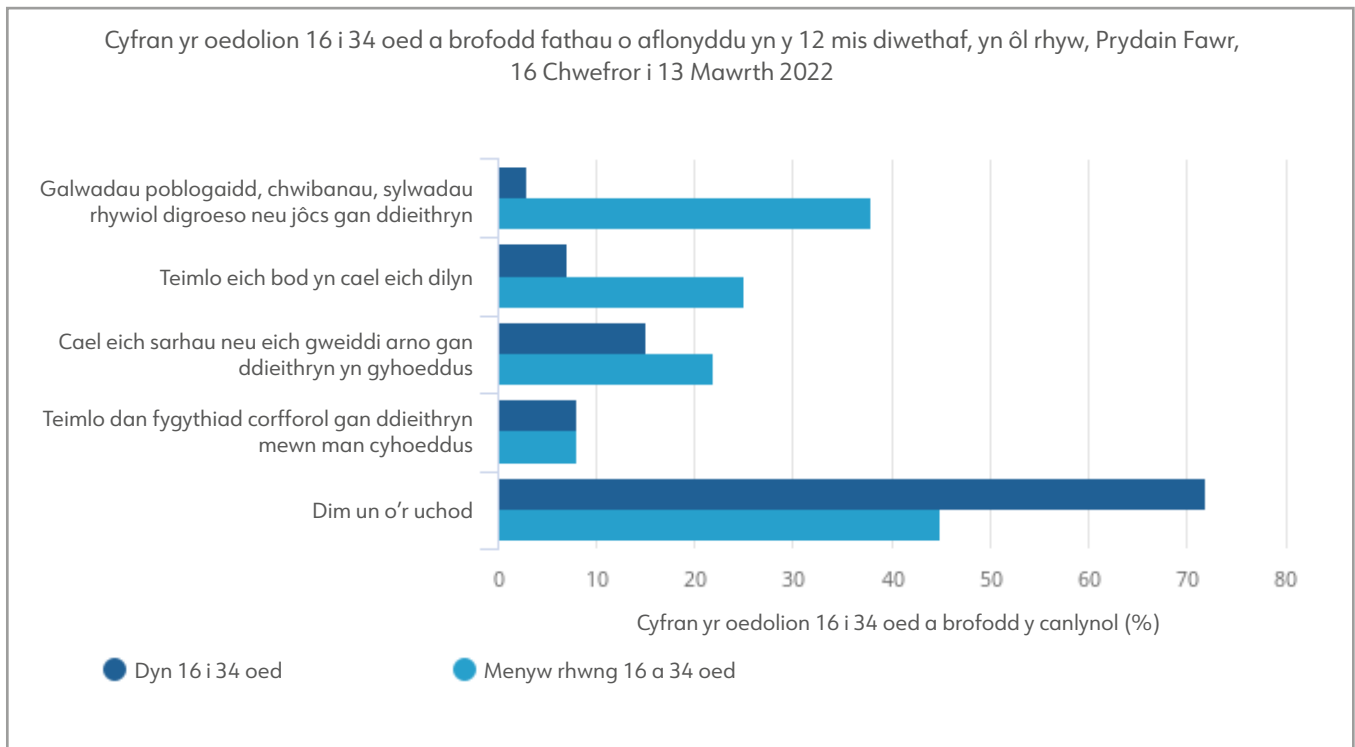
Yn 2019, arweiniodd Canolfan Cydraddoldeb Rhywiol ac Iechyd UC San Diego a Stopio Aflonyddu ar y Stryd arolwg cynrychioliadol cenedlaethol o 1,182 o fenywod a 1,037 o ddynion ynghylch aflonyddu rhywiol a thrais (Center on Gender Equity and Health, 2019). Canfu'r astudiaeth hon fod 81% o fenywod a 43% o ddynion wedi profi rhyw fath o aflonyddu rhywiol neu ymosodiad yn ystod eu hoes gyda sylwadau llafar fel y ffurf fwyaf cyffredin o aflonyddu rhywiol. O'r ymatebwyr benywaidd, roedd 49% wedi'u ymbalfalu, 27% wedi'u dilyn, a 30% wedi'u fflachio. Roedd aflonyddu rhywiol yn cael ei brofi amlaf mewn mannau cyhoeddus (e.e., maes parcio, stryd, storfa, ac ati) gan 68% o fenywod a 23% o ddynion. Yn ogystal, roedd dynion a menywod o fewn grwpiau ymylol yn fwy tebygol o brofi aflonyddu rhywiol gyda 35% o fenywod Du a 39% o fenywod lesbiaidd neu ddeurywiol yn cael eu haflonyddu o fewn y 6 mis diwethaf. O'r ymatebwyr benywaidd, roedd y rhai ag anableddau neu'r rhai a nododd eu bod yn lesbiaidd, neu'n ddeurywiol yn fwy tebygol o gael eu haflonyddu o gymharu â menywod syth heb anableddau. O'r dynion a ymatebodd, roedd dynion ag anableddau, dynion sy'n byw o dan y llinell dlodi, a dynion sy'n nodi eu bod yn hoyw neu'n ddeurywiol yn fwy tebygol o gael eu haflonyddu. O'r rhai a brofodd aflonyddu rhywiol, rhestrwyd dieithriaid fel y troseddwyr amlaf.

Mae'r canfyddiadau hyn yn cyd-fynd ag arolygon rhyngwladol a ddyfynnwyd yn y llenyddiaeth a drafodwyd yn flaenorol yn yr adolygiad hwn. Canfu astudiaeth ryngwladol Cornell ar aflonyddu ar y stryd o 16,607 o fenywod o 42 ddinas fod y mwyafrif o fenywod wedi profi eu haflonyddu stryd cyntaf yn ystod glasoed, roedd dros 50% o fenywod mewn 22 gwlad wedi cael eu hanwylo neu eu gropio yn gyhoeddus, a bod 71% o fenywod wedi cael eu stelcian. (Livingston, 2015, dyfynnwyd yn Baptist & Coburn, 2019). Mae astudiaethau Awstralia hefyd wedi dangos bod tua 87% o fenywod ifanc wedi profi aflonyddu stryd o leiaf unwaith yn ystod eu hoes (Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023). Mae astudiaethau eraill yn awgrymu bod aflonyddu ar y stryd hyd yn oed yn fwy cyffredin, gydag amcangyfrifon pen uwch yn nodi bod 90-100% o fenywod wedi ei brofi o leiaf unwaith yn eu bywydau (Fileborn, 2019).

7.2 Ffigurau'r DU

Yn y DU, cyflwynodd Swyddfa Cydraddoldebau'r Llywodraeth arolwg cynrychioliadol cenedlaethol yn archwilio cyffredinolrwydd a natur aflonyddu rhywiol (Adams et al., 2021). Yma, defnyddiwyd 'aflonyddu rhywiol' fel term ymbarél i gyfeirio at aflonyddu rhywiol, ymosodiad rhywiol a threisio yn y gweithle a mannau cyhoeddus. Gofynnodd arolwg o 12,131 o gyfranogwyr am set o 15 o ymddygiadau aflonyddu rhywiol sy'n cwmpasu amrywiaeth o fathau o aflonyddu (Atodiad 1). Canfu'r ymchwil hwn fod 72% o boblogaeth y DU wedi profi o leiaf un math o aflonyddu rhywiol yn ystod eu hoes, tra bod 43% wedi profi o leiaf un ymddygiad aflonyddu rhywiol yn y 12 mis diwethaf. O'r rhain, roedd 33% a brofodd aflonyddu rhywiol yn 2020 wedi adrodd amdano'n ffurfiol, a'r ymddygiadau a brofwyd amlaf (fel sylly digroeso neu jôcs rhywiol) oedd y rhai a adroddwyd leiaf, a'r ymddygiadau lleiaf profiadol (fel treisio neu geisio treisio) oedd ymhlith y rhai a adroddir amlaf (Adams et al., 2021).

Mae astudiaeth gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) yn defnyddio'r Arolwg Barn a Ffordd o Fyw blynyddol i nodi canfyddiadau presennol pobl o ddiogelwch a'u profiadau o aflonyddu yn ystod y 12 mis diwethaf (ONS, 2022). Canfu'r astudiaeth hon fod merched a menywod ifanc rhwng 16 a 34 oed yn fwy tebygol nag unrhyw grŵp arall o gael profiadau o aflonyddu cyhoeddus. Roedd n o bob dau (50%) ymatebwyr benywaidd rhwng 16 a 34 oed wedi profi o leiaf un math o aflonyddu; gostyngiad o 58% ym mis Mehefin 2021. Mewn cymhariaeth rhwng dynion a merched, canfu data'r arolwg fod 27% o fenywod ac 16% o ddynion wedi profi o leiaf un math o aflonyddu yn ystod y 12 mis blaenorol. Mae dadansoddiad o ddynion a merched 16 i 34 oed sydd wedi profi gwahanol fathau o aflonyddu, ynghyd â'r mathau o aflonyddu yn y 12 mis diwethaf i'w gweld yn Ffigur 1.

Ffigur 1: Cyfran yr oedolion 16 i 34 oed sydd wedi profi gwahanol fathau o aflonyddu.

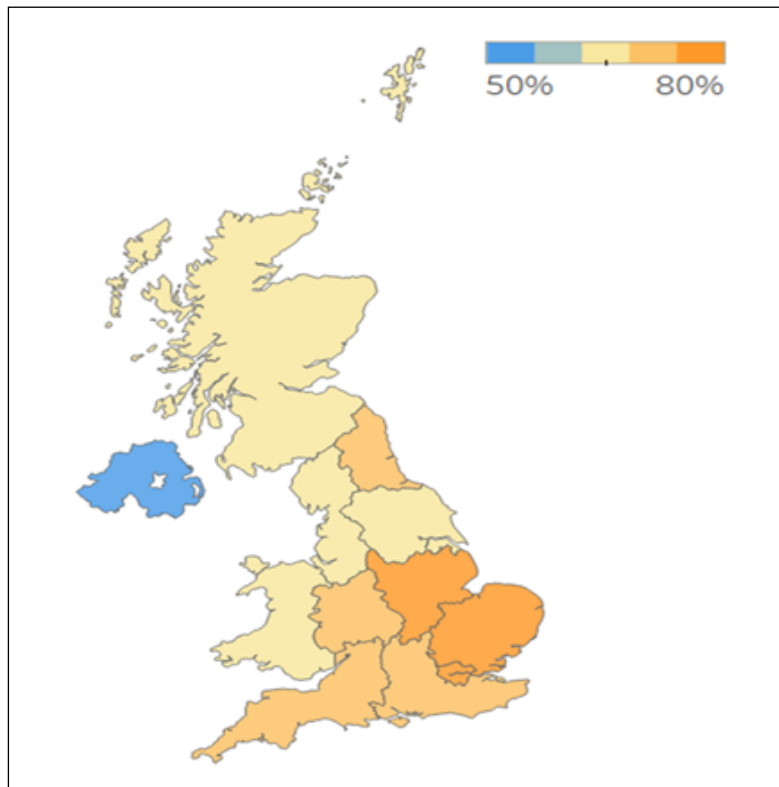
(ONS, 2022:6)

Canfu astudiaeth PLAN International yn y DU yn seiliedig ar arolwg o ferched a menywod ifanc rhwng 12 a 21 oed fod 75% o ferched a menywod ifanc rhwng 12 a 21 oed wedi profi math o aflonyddu rhywiol mewn man cyhoeddus yn ystod eu hoes. Mae hyn yn arbennig o gyffredin ymhlith merched glasoed lle mae 54% o ferched 12 i 14 oed wedi profi aflonyddu rhywiol cyhoeddus. Mae merched mewn gwisg ysgol yn aml yn darged penodol o aflonyddu gan ddynion hŷn a chanfu'r un astudiaeth fod 35% o ferched 14-21 oed wedi profi aflonyddu tra'n gwisgo gwisg ysgol (PLAN International, 2021).

7.3 Cymharu Gwledydd y DU

Ledled y DU, mae arolwg Women YouGov y Cenhedloedd Unedig (UN Women, 2021) yn datgelu bod cyfraddau aflonyddu rhywiol yn amrywio o tua 50% yng Ngogledd Iwerddon, 65% yng Nghymru, a'r Alban, ac 80% yn Nwyrain Lloegr (Ffigur 2).

Ffigur 2: Canran y menywod a ddywedodd eu bod wedi profi aflonyddu rhywiol 'erioed' mewn man cyhoeddus ar draws gwahanol ranbarthau o'r DU.

(UN Women, 2021)

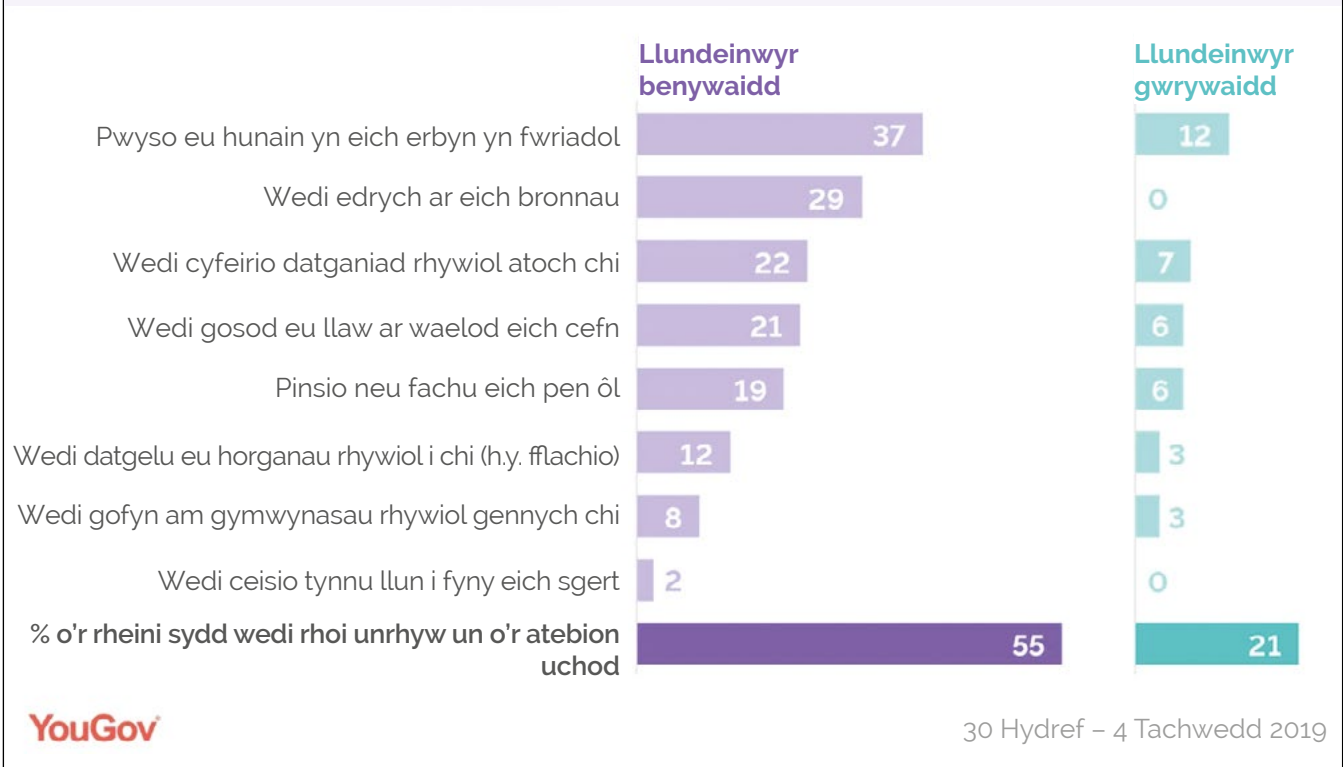
Yn Llundain, canfu astudiaeth fod 39% o ymatebwyr wedi dweud eu bod wedi profi rhyw fath o aflonyddu rhywiol ar drafnidiaeth gyhoeddus; mwyafrif o ferched (55%) ac un o bob pump o ddynion (21%) wedi bod yn ddioddefwyr (Ffigur 3). Datgelodd canfyddiadau hefyd mai'r lleoliadau mwyaf cyffredin ar gyfer achosion o aflonyddu rhywiol ar drafnidiaeth gyhoeddus oedd y tiwb (64%), bws (38%) a hyfforddi (31%) (YouGov, 2022).

Ffigur 3: Aflonyddu Rhywiol ar Gludiant Llundain**Mae mwy na hanner merched Llundain wedi profi aflonyddu rhywiol ar drafnidiaeth Llundain**

Pa rai, os o gwbl, o'r canlynol sydd â rhywun nad ydych yn ei adnabod, nad oedd yn bartner neu'n ffrind rhamantus neu rhywiol, erioed wedi'i wneud i chi'n bersonol tra ar drafnidiaeth gyhoeddus?

Ticiwch bob un sy'n berthnaso

% o 1,010 o Lundeinwyr sy'n fodlon ateb cwestiynau am aflonyddu rhywiol

(YouGov, 2022)

Yng Nghymru, canfu data gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol fod 8% o ymatebwyr wedi teimlo dan fygythiad corfforol gan ddieithryn mewn man cyhoeddus, cyfran uwch nag unrhyw ranbarth daearyddol y tu allan i Lundain (ONS, 2022 a ddyfynnir yn Welsh Women's Aid, 2022). Ymhellach, canfu data o linell gymorth Byw Heb Ofn, a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac a redir gan Welsh Women's Aid, canfuwyd rhwng Ionawr 2021 a Mehefin 2022, fod y llinell gymorth wedi nodi cynnydd o 229% yn nifer y goroeswyr a gysylltodd â'r llinell gymorth ynghylch stelcian ac aflonyddu (Welsh Women's Aid, 2022). O ran mynychder aflonyddu rhywiol yn economi'r nos, mae Uned Atal Trais Cymru (VPU) yn coladu data fel mater o drefn gan fyrddau iechyd a heddluoedd ledled Cymru sy'n dangos bod troseddau rhywiol, troseddau treisio, stelcian ac aflonyddu wedi parhau i gynnydd ledled Cymru (VPU, 2022). Mae hyn yn arbennig o gyffredin yn economi'r nos sydd hefyd wedi gweld cynnydd mewn ymosodiadau, trais a sbeicio sy'n gysylltiedig ag economi'r nos yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

7.4 Lle mae Aflonyddu yn Digwydd

Canfu arolwg ONS fod merched rhwng 16 a 34 oed yn teimlo'r mwyaf anniogel o unrhyw grŵp oedran a rhyw yn defnyddio trafndiaeth gyhoeddus ar eu pen eu hunain ar ôl iddi dywyllu. Yn gyffredinol, roedd y cyfranogwyr yn teimlo'n fwyaf anniogel mewn 'parc neu fan agored' yn hytrach nag unrhyw ardal gyhoeddus arall. Roedd hyn yn arbennig o amlwg ar ôl iddi dywyllu, lle cynyddodd adroddiadau o deimlo'n anniogel yn y meysydd hyn i 63% o gymharu ag 11% yn ystod y dydd ar gyfer dynion a menywod. Dangosodd y canlyniadau fod mwy o bobl wedi rhoi'r gorau i gerdded mewn mannau tawel fel "parciau neu fannau agored" ar ôl iddi dywyllu erbyn Mawrth 2022 oherwydd eu bod yn teimlo'n anniogel; o gymharu â ffigurau Mehefin 2021, roedd hyn yn gynydd mewn dynion (18%-24%) a merched (32%-37%) (ONS, 2022).

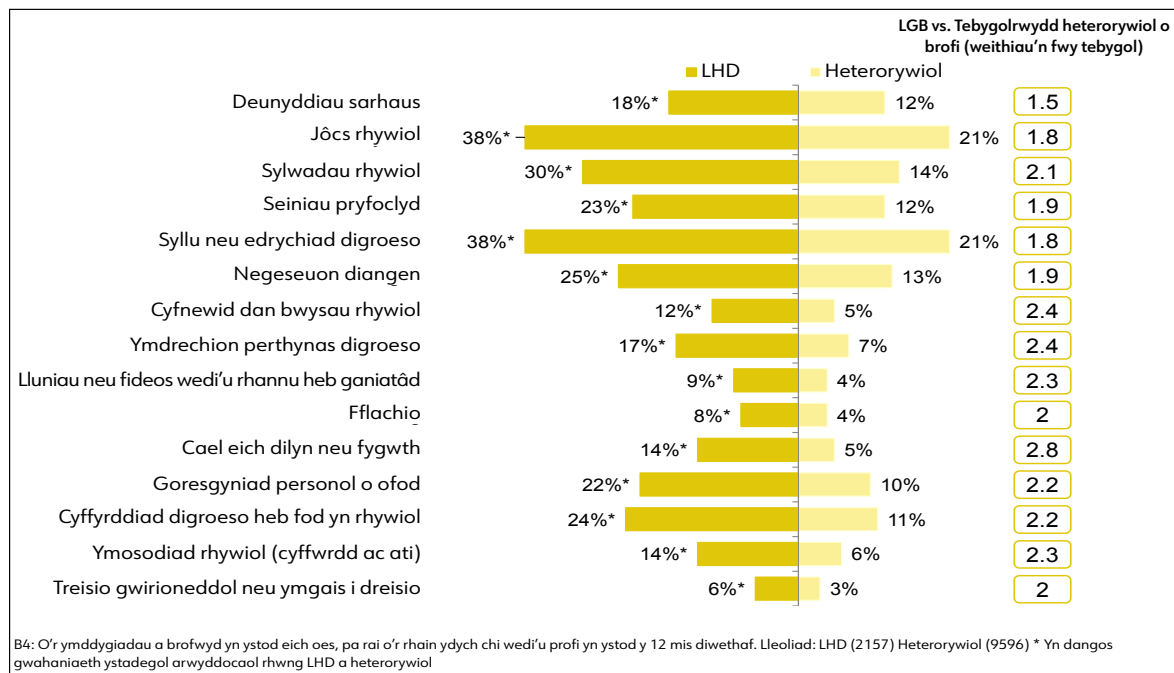
Mae hyn yn cyd-fynd ag arolwg Women YouGov y Cenhedloedd Unedig (UN Women, 2021) a ganfu fod 71% o fenywod o bob oed wedi profi rhyw fath o aflonyddu rhywiol mewn man cyhoeddus (mae mannau cyhoeddus yn cynnwys trafndiaeth gyhoeddus; lleoliadau lletygarwch fel tafarndai a chlybiau; digwyddiadau cyhoeddus fel cyngherddau, gemau chwaraeon a gwyliau; strydoedd; parciau; tiroedd comin a mannau hamdden cyhoeddus eraill). Caiff y canfyddiadau hyn eu hadleisio gan astudiaeth PLAN International yn y DU a ganfu mai'r mannau mwyaf cyffredin lle mae aflonyddu cyhoeddus yn digwydd yw y tu allan mewn man cyhoeddus (81% o'r cyfranogwyr), ac yna ar dir ysgol, coleg neu brifysgol (46%), ar drafnidiaeth gyhoeddus (37%), y tu mewn i adeilad neu gyfleuster cyhoeddus (33%) (PLAN International, 2021).

Yn economi'r nos, ar y cyfan, mae ffigurau ynghylch graddfa aflonyddu rhywiol o fewn economi'r nos yn amrywio, fodd bynnag, mae adolygiad o'r llenyddiaeth sy'n ymwneud â thrais rhywiol sy'n gysylltiedig â bywyd nos yn dangos mynychder oes yn cyrraedd dros 50% ymhlith y rhan fwyaf o samplau astudio (Quigg et al., 2020). Mae hyn yn adleisio data arall yn y DU sy'n dangos bod 54% o fenywod a 15% o ddynion 18-24 oed yn profi aflonyddu rhywiol ar noson allan (Drinkaware, 2015, dyfynnwyd yn Bows, 2023).

7.5 Ffactorau Demograffig

Roedd Adams et al. (2021) hefyd fod rhai grwpiau demograffig yn sylweddol fwy tebygol o fod wedi profi o leiaf un math o aflonyddu rhywiol. Mae'r rhain yn cynnwys menywod, pobl ifanc (15 i 24 oed neu 25 i 34 oed), lleiafrifoedd ethnig (ac eithrio lleiafrifoedd Gwyn), unigolion Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Trawsrywiol (LHDT), a'r rhai ag anabledau. Y rhan fwyaf o bobl oedd wedi profi aflonyddu rhywiol (75%) teimlo bod o leiaf un nodwedd warchodedig (e.e., rhyw, oedran, anabled, hil) yn ffactor yn eu haflonyddu.

Roedd hyn yn arbennig o amlwg yn y gymuned LGBT lle roedd 64% wedi profi o leiaf un math o aflonyddu rhywiol yn y 12 mis diwethaf ac 86% wedi ei brofi ar ryw adeg yn ystod eu hoes. Mae hyn yn sylweddol uwch i gymharu â phobl heterorywiol (42% a 72% yn y drefn honno) ond yn is na chyfranogwyr trawsrywiol (80% a 92% yn y drefn honno). O'r ymatebion hyn, cyfrifodd Swyddfa Cydraddoldebau'r Llywodraeth (Adams et al., 2021) fod pobl Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol (LHD) fwy na dwywaith yn fwy tebygol o brofi'r rhan fwyaf o ymddygiadau aflonyddu rhywiol. Mae'r tebygolrwydd o fathau eraill o aflonyddu rhywiol i'w weld yn Ffigur 4.

Ffigur 4: Profiadau o Aflonyddu Rhywiol yn y 12 mis diwethaf yn y Gymuned LHDT

(Adams et al., 2021: 44)

Ar gyfer grwpiau lleiafrifol, mae'r ffigurau'n uwch gyda phobl sydd â hunaniaeth ymylol lluosog yn fwy tebygol o brofi aflonyddu stryd/cyhoeddus. Er enghraifft, mae astudiaethau wedi canfod bod menywod o liw yn profi mwy o achosion o aflonyddu stryd/cyhoeddus a thrais rhywiol na menywod Gwyn. Mae merched lliw yn aml yn profi mathau hiliol a rhywiaethol o aflonyddu rhywiol, gan eu gwneud yn arbennig o agored i niwed (Baptist & Coburn, 2019). Canfu astudiaeth PLAN International fod 88% o ferched hil gymysg ac 82% o ferched Du, Affricanaidd, Caribiaidd a Du Prydeinig wedi profi aflonyddu rhywiol cyhoeddus, o gymharu â 75% o ferched gwyn a 70% o ferched Asiaidd ac Asiaidd Prydeinig (PLAN International, 2021).

Roedd hyn hefyd yn wir ar gyfer y rhai ag anableddau, mae 92% o ferched sy'n ystyried eu hunain ag anabledd wedi profi rhyw fath o aflonyddu rhywiol, o gymharu â 74% o gyfranogwyr nad ydynt yn anabl. Roedd y gwahaniaeth rhwng cyfranogwyr anabl a rhai nad ydynt yn anabl yn arbennig o glir pan; yn cael cynigiadau (28% yn erbyn. 16%), cael ystumiau rhywiol arnyn nhw (40% yn erbyn. 29%), a bod yn destun amlygiad rhywiol (21% yn erbyn. 10%). Hefyd, roedd 28% o'r ymatebwyr sy'n ystyried eu hunain ag anabledd yn teimlo bod eu haflonyddu rhywiol yn gysylltiedig â'u hanabledd (PLAN International, 2021).

7.6 Adrodd ar Aflonyddu Rhywiol

Canfu arolwg aflonyddu rhywiol fod 38% o ymatebwyr wedi gweld aflonyddu rhywiol, ond o'r ymatebwyr hynny, dim ond 16% a ddywedodd eu bod wedi ymyrryd (Adams, 2021). Ar ben hynny, mae Graham et al. (2017) nad yw llawer o ddioddefwyr yn adrodd am eu profiadau o aflonyddu rhywiol, gyda normaleiddio aflonyddu rhywiol yn gyfrannwr posibl. Ategir hyn gan ymchwil gan House of Commons (2023) a ddywedodd mai'r prif resymau dros beidio ag adrodd am aflonyddu rhywiol oedd oherwydd nad oedd achosion yn 'ddigon difrifol i adrodd amdanynt'. (55%) ac na fyddai adrodd am achosion o aflonyddu rhywiol cyhoeddus 'yn helpu' (45%). Yn yr un modd, roedd 44% o fenywod yn cytuno y byddai cael mwy o hyder y byddai riportio'r digwyddiad yn ei atal rhag digwydd eto yn eu hannog i adrodd.

8. Achosion Aflonyddu Cyhoeddus

Mae'r adran hon yn tynnu sylw at themâu allweddol ar draws y llenyddiaeth ac yn canolbwyntio ar: continwwm trais dynion yn erbyn menywod; gwrywododau niweidiol traddodiadol : a chroestoriad.

8.1 Continwwm Trais Dynion yn erbyn Menywod

Mae Cabrera et al. (2023) yn nodi bod y disgysiau a'r arferion sy'n llunio rhywedd, yn gosod menywod yn symbolaidd ac yn faterol, mewn sefyllfaoedd o is-drefniant, wedi'u croestorri gan brofiadau eraill o anghydraddoldeb. Fel y cyfryw, y gwahaniaeth hwn o ran bri a phŵer a ystyrir yn achos trais rhywiol dros fenywod yn y pen draw. Ymhellach, mae Hindes & Fileborn (2023) yn dadlau bod trais tuag at fenywod yn y sectorau cyhoeddus a phreifat yn aml yn cael ei ddeall fel mecanwaith i gynnal ac atgyfnerthu gwrywod hegemoniaidd a strwythurau pŵer rhyw. Deallir trais rhywiol fel arf y gall dynion ei ddefnyddio i sefydlu eu goruchafiaeth, a gall agweddau a normau sy'n ymwneud â rhywedd a rhywioldeb ar lefelau unigol, cymdeithasol a sefydliadol weithio i normaleiddio a chyfiawnhau trais ar sail rhywedd.

House of Commons (2023) yn cydnabod y dylid ystyried aflonyddu ar sail rhyw yn rhan o gontinwwm trais yn erbyn menywod a merched. Mae nifer o'r llenyddiaeth sydd wedi'i chynnwys yn cyfeirio at y 'continwwm trais dynion yn erbyn menywod' a ddatblygwyd gan Kelly (1987); mae'r continwwm hwn yn cydnabod bod pob math o niwed rhywiol, yn amrywio o'r rhai sy'n ymddangos yn fân, i ymosodiad rhywiol a threisio yn gysylltiedig â'i gilydd ac wedi'u tanategu gan y cysylltiadau pŵer o'r un rhyw. Ymhellach, mae'r model continwwm yn deall profiadau o drais rhywiol fel byw ochr yn ochr â'i gilydd a gweithredu mewn ffordd gronnol, felly yn hytrach na chanolbwyntio ar ddigwyddiadau unigol, mae'r model continwwm yn ystyried cyfarfyddiadau o drais rhywiol ar hyd cwrs bywyd (Kelly, 1988, a ddyfynnwyd yn Fileborn, 2022).

Gan adeiladu ar y syniad bod aflonyddu ar y stryd yn ffurf ar drais rhywiol, mae ymchwil wedi gweithio i ddatblygu dealltwriaeth o'i swyddogaeth. Mae Crouch (dyfynnwyd 2009 yn Fileborn & O'Neill, 2023b) yn cysyniadoli mai pwrpas aflonyddu stryd (ac aflonyddu arall) yw *"cadw merched yn eu lle"*. Yn y modd hwn, *"mae aflonyddu rhywiol yn fodd o gynnal statws merched fel isradd mewn cymdeithas; mae hefyd yn fodd o gadw menywod mewn mannau corfforol penodol ac allan o eraill, neu, o leiaf, o reoli ymddygiad menywod yn y mannau hynny"*. Mae hyn yn awgrymu bod wynebu aflonyddu ar y stryd yn atgoffa menywod o ba mor agored ydynt i, neu'r posibilrwydd o, ffurfiau mwy difrifol o drais rhywiol (Fileborn & O'Neill, 2023b). Mae DeBacker (2020) yn haeru nad yw defnyddio aflonyddu ar y stryd fel modd o reoli menywod, gan gyfyngu ar eu presenoldeb mewn mannau cyhoeddus yn beth newydd ac mae Ferrer-Perez et al. (2021) yn nodi, gan fod aflonyddu rhywiol ar y stryd yn anfon neges at ddioddefwyr a thystion sy'n amlygu'r cyfyngiadau y mae cymdeithas batriarchaidd yn eu gosod ar ryddid a symudedd menywod, gan gyfyngu ar eu defnydd o fannau cyhoeddus ar adegau penodol ac mewn mannau penodol.

8.2 Gwrywdod Niweidiol Traddodiadol

Nododd ymchwil gyda dros 3,000 o ddynion yn y DU, UDA a Mecsico gysylltiadau clir rhwng barn dynion ifanc ar ddyndod ac aflonyddu rhywiol (PLAN International, 2021b). Ar ôl rheoli ar gyfer oedran, incwm, ac addysg, y ffactor allweddol sy'n gyrru aflonyddu dynion ifanc yw *'i ba raddau y maent yn credu mewn, neu wedi mewnoli, syniadau gwenwynig am wrywdod'* (Hellman & Barker, 2018, a ddyfynnir yn PLAN International, 2021b:21). Er enghraifft, 'dylai dynion fod yn ddarparwr', neu 'dylai dynion ymddwyn yn gryf hyd yn oed pan nad ydyn nhw'n teimlo fel hyn'. Yn ogystal, mae pobl sy'n ei chael hi'n dderbyniol i ddynion dalu am ryw neu ddefnyddio pornograffi cyfreithiol hefyd yn tueddu i gael aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn fwy derbyniol, gan awgrymu ei fod hefyd yn cael ei ysgogi gan ymdeimlad o hawl rhywiol. Gan ddefnyddio offeryn o'r enw 'Man Box' (graddfa o 17 datganiad agwedd ar wrywdod gwenwynig ynghylch bod yn hunangynhaliol, ymddwyn yn wydn, edrych yn gorfforol ddeniadol, glynu at rolau rhyw anhyblyg, bod yn heterorywiol, bod â gallu rhywiol, a defnyddio ymddygiad ymosodol i ddatrys gwrthdaro), canfu'r ymchwil hwn fod dynion ifanc â'r agweddau mwyaf niweidiol bron 10 gwaith yn fwy tebygol o fod wedi aflonyddu na dynion ifanc â'r agweddau mwyaf teg. Canfu'r ymchwil hefyd mai un o'r agweddau a'r normau sy'n cynnal aflonyddu rhywiol yw'r gred bod gan ddynion yr hawl i ryw waeth beth fo'u caniatâd (PLAN International, 2021b).

Mae PLAN International (2021b) yn dyfynnu data arolwg YouGov y DU sy'n dangos perthynas arwyddocaol rhwng y gred mewn normau rhyw gwrywaidd traddodiadol a derbynioldeb aflonyddu rhywiol cyhoeddus. Yn benodol, mae dynion sy'n credu bod aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn dderbyniol iawn yn fwy tebygol o gytuno â normau rhyw gwrywaidd traddodiadol; mae normau cymdeithasol o'r fath yn amrywio rhwng gwahanol fathau o drais. Er enghraifft, mae normau sy'n fwy tebygol o gynnal trais domestig yn cynnwys normau ynghylch awdurdod dynion i ddisgyblu menywod a phlant, rolau rhyw llym a phreifatrwydd teuluol. Mae normau eraill yn fwy trawsbynciol, er enghraifft ynghylch delfrydau gwrywdod a benyweidd-dra sy'n cynnwys hawl rhywiol gwrywaidd, gwrywdod dominyddol a benyweidd-dra ymostyngol.

Yn ôl Herrera & McCarthy (2023) mae'r safbwynt ffeministaidd gwleidyddol yn fframio aflonyddu stryd o ganlyniad i anghydraddoldebau rhwng menywod a dynion ac yn rhan o gontinwwm o wahaniaethu y mae menywod yn ei wynebu yn yr ysgol, y gweithle, ac mewn mannau cyhoeddus. Mae'r syllu gan ddynion, yr leers, y winciau, a mathau eraill o aflonyddu ar y stryd yn gweithredu fel atgoffa o statws is menywod a derbynioldeb cymdeithasol gwerthusiad dynion ohonynt fel gwrthrychau rhywiol. O safbwynt traddodiadol rhamantaidd, mae aflonyddu ar y stryd yn aml yn cael ei ystyried yn ganmoliaethus, yn ddi-nod, neu hyd yn oed yn arwydd y mae menywod yn ei wahodd trwy eu dewis o wisgoedd neu edrychiadau corfforol. Wedi'i seilio ar heteronormedd, mae'r safbwynt yn rhagdybio awydd merched i gael eu hatyniad wedi'i gadarnhau gan ddynion heterorywiol gyda'r gobaith y gallai "rhywbeth arwyddocaol ddigwydd yn y pen draw" rhyngddynt (Gardner, 1995, a ddyfynnwyd yn Herrera & McCarthy, 2023:456). Mae'r heteronormativity hwn, sef cynnal heterorywioldeb fel y norm a ffurf uwchraddol o rywioldeb, yn strwythur pŵer sylfaenol sy'n cael ei barhau a'i gynnal trwy sefydliadau cymdeithasol a diwylliannol. Mewn un astudiaeth, cadarnhaodd y rhan fwyaf o ddynion y farn draddodiadol ramantaidd a disgrifiodd rhai merched hefyd fod rhyngweithio stryd penodol yn wenfflam, gan bwysleisio bod rhai gyda dynion iau a deniadol yn fwy derbyniol (Gardner, 1995, a ddyfynnir yn Herrera & McCarthy, 2023).

Mae hyn yn atseinio ag ymchwil diweddarach gan Bailey (2017) sy'n cydnabod nad yw sylwadau stryd o reidrwydd yn cael eu nodweddu gan eiriau di-chwaeth neu fygythiol. Gall sylwadau fod mor syml â 'mwynha dy noson' ac i lawer, mae sylwadau stryd yn cael eu hystyried yn ddiniwed neu'n rhai da eu natur. Gellir cyfiawnhau hyn oherwydd teimlir bod anhawster yn aml i fynegi'r ffordd y mae sylwadau stryd yn niweidiol, a dyma sy'n cuddio eu niwed (Bailey, 2017). Fodd bynnag, dadleuir, waeth beth fo bwriad y cyflawnwr neu sut y caiff aflonyddu stryd ei brofi'n oddrychol, eu bod yn tarfu ar oddrychedd unigol y dioddefwr ac yn torri'r norm sy'n mynnu nad ydym yn rhyngweithio â dieithriaid (Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023; Fileborn & O'Neill, 2023b). O'r herwydd, mae sylwadau stryd yn gosod agosatrwydd amhriodol ar ddieithriaid sy'n mynd heibio i fenywod sy'n cael eu targedu gan sylwadau stryd, gan eu trin fel achosion o dorri'r gorchymyn rhyngweithio. Roedd menywod yn aml yn teimlo nad oedd gan ddynion fwriadau da neu fod ganddynt fwriadau rhywiol cudd ac o ganlyniad, nid oeddent yn ymateb iddynt. Yn y modd hwn, mae sylwadau stryd yn ffugio fel cyfarchion sifil sydd mewn cyd-destunau eraill yn creu sail ar gyfer ymgysylltu sifil, ond yn yr achos hwn yn tanseilio ymddiriedaeth (Bailey, 2017).

Pan holwyd, gwelodd DelGreco (2021) fod anghysondeb rhwng y ffordd y mae dynion a merched yn gweld aflonyddu ar y stryd. Roedd dynion gryn dipyn yn fwy tebygol na merched o adrodd 'anwyldeb' fel y cymhelliad ar gyfer aflonyddu ar y stryd, gan olygu eu bod yn ymddwyn i fynegi gofal neu hoffter, tra bod menywod yn yr astudiaeth yn credu bod dynion yn mwynhau aflonyddu ar y stryd, ond roeddent hefyd yn credu bod dynion yn ei wneud. am resymau rheoli, megis i deimlo'n fwy pwerus neu i achosi'r derbynnydd i newid ei ymddygiad. Mae hyn yn dangos bod dynion yn defnyddio aflonyddu ar y stryd fel ffordd o newid ymddygiad derbynnydd, ond nid ydynt yn credu ei fod yn brofiad negyddol ac nid ydynt yn disgwyl ymatebion negyddol gan fenywod.

Canfu astudiaeth gan DeBacker (2020) fod rhai mathau o aflonyddu yn cael eu defnyddio fel strategaeth o reolaeth gymdeithasol gan ddynion sy'n 'hongian' a bod merched ifanc yn defnyddio tactegau amddiffyn i amddiffyn eu hunain rhag y peryglon canfyddedig yn y parth cyhoeddus. O'r herwydd, mae aflonyddu ar y stryd wedi'i wreiddio mewn deinameg affeithiol ddeuol, sy'n creu teimladau o berthyn ymhlith dynion ifanc a theimladau o fygythiad ymhlith merched ifanc. Yn y modd hwn, mae aflonyddu ar y stryd yn dod i'r amlwg fel modd o reolaeth gymdeithasol sy'n eu 'cadw yn eu lle'. Cyflwynodd un astudiaeth gydag aflonyddwyr hunan-broffesedig bum cymhelliad canolog a arweiniodd y cyflawnwr i ymwneud ag aflonyddu ar y stryd: normaleiddio, gwrthrychedd rhywiol, safle menywod mewn cymdeithas, i gosbi menywod ac oherwydd bod y cyflawnwyr yn credu eu bod yn cael eu gormesu (Henry, 2017, dyfynnwyd yn Hindes & Fileborn, 2023).

Fodd bynnag, gall fframio amlycaf aflonyddu ar y stryd fel arfer rhywedd fod â goblygiadau i'r rhai sy'n profi mathau o aflonyddu stryd nad ydynt mor daclus o fewn y ffrâm hon. Mae Fileborn (2019) yn dadlau y gallai'r fframio dominyddol hwn eithrio mathau o aflonyddu sy'n cael eu gorchuddio â homoffobia neu drawsffobia fel rhai "ddim yn cyfrif" ac, felly, peidio â chael eu henwi felly. Nid yw hyn i awgrymu nad yw'r profiadau hyn yn rhai rhywedd hefyd, ond yn hytrach nad yw'r iteriadau penodol o berfformiad a phŵer ar sail rhywedd, a'r ffyrdd y mae'r rhain yn cael eu siapio gan aflonyddu homo a thrawsffobia ac yn cydblethu â nhw, yn cael eu hystyried yn dda o fewn fframiau dominyddol. (Fileborn, 2019).

8.3 Croestoriad

Er bod effaith normau rhywedd, anghydraddoldeb rhwng y rhywiau a gwrywdod hegemonaid yn hollbwysig wrth ystyried cyflawni trais ar sail rhywedd, mae Hindes & Fileborn (2023) yn honni nad yw fframweithiau o'r fath yn ddigonol i roi cyfrif llawn am aflonyddu ar y stryd. Amlygir hyn gan y ffaith mai anaml y caiff menywod eu hadnabod hefyd fel troseddwyd a bod aflonyddu hefyd yn cael ei gyfeirio at bobl oherwydd eu hil, anabledd, rhywioldeb a rhyw amrywiol. Mae canfyddiadau'r astudiaeth hon yn amlygu'r angen am ddealltwriaeth gynnil o bŵer sy'n ymestyn y tu hwnt i'r ddealltwriaeth mai swyddogaeth yn unig o ormes dynion ar fenywod yw aflonyddu ar y stryd.

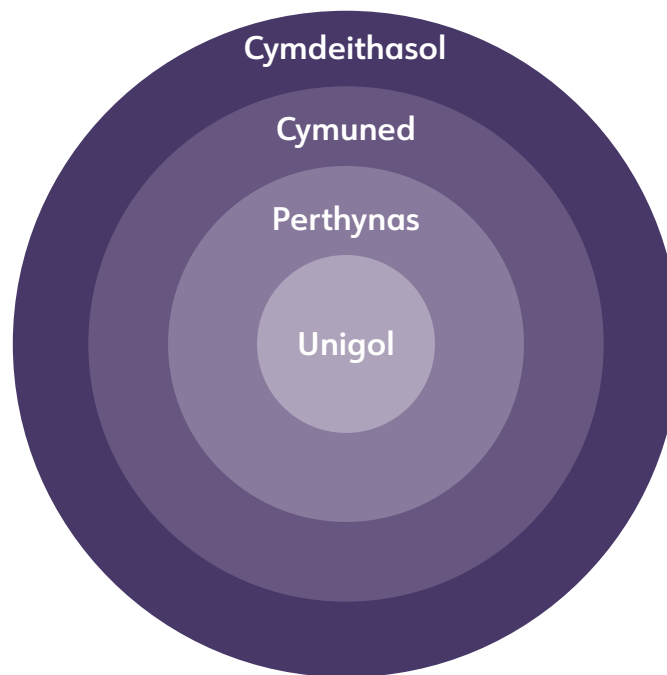
Mae Hindes & Fileborn (2023) yn ymestyn hyn i ddeall bod pawb wedi'u lleoli'n wahaniaethol ar echel gormes a braint, a bod y grymoedd hyn yn berthynol ac yn dibynnu ar gyd-destun. Mae defnyddio'r lens hon yn gwneud synnwyr o'r amrywiaeth o brofiadau o aflonyddu ar y stryd ac i ddeall y gall pobl fod yn gysylltiedig â hyrwyddo rhai mathau o ormes, tra'n profi ymleiddio eu hunain ar yr un pryd. Felly, er ei bod yn hanfodol lleoli aflonyddu ar y stryd yn gadarn o fewn sbectrwm trais dynion yn erbyn menywod, mae'r ymchwil hwn hefyd yn dangos bod angen dull cyfannol o weithio tuag at atal aflonyddu ar y stryd. Yn y fath fodd, nod y dull hwn yw symud ein dealltwriaeth o aflonyddu ar y stryd fel ffenomen sy'n seiliedig ar ryw yn unig ac mae'n ceisio deall rhywedd fel y'i lluniwyd hefyd o fewn a thrwy ffactorau megis hil, dosbarth, a rhywioldeb, tra'n tynnu sylw at leoliad gwahaniaethol, cyd-destunol, a phrofiadau hylifol (Hindes & Fileborn, 2023).

Mae Herrera & McCarthy (2023) yn datgan, wedi'i seilio ar feddwl ffeministaidd Du, fod croestoriad yn torri o'r fframwaith un echel ac yn amlygu matrices o dra-arglwyddiaethu lle mae priodoleddau amrywiol, gan gynnwys rhyw, hil, dosbarth, a chyfeiriadedd rhywiol yn gweithredu i adeiladu anghydraddoldebau cymdeithasol. Mae dadansoddiad croestoriadol yn archwilio problemau tebygrwydd a gwahaniaeth mewn perthynas â phŵer a defnyddio'r mewnwelediadau hynny i ddeall sut mae'r ddau race/ethnicity a rhyw yn llywio dealltwriaeth o aflonyddu ar y stryd. O ganlyniad, rhaid edrych ar aflonyddu stryd trwy lens groestoriadol sy'n gosod profiadau ac effaith aflonyddu ar y stryd o fewn systemau pŵer cyd-gloi lluosog. Mae dull o'r fath yn symud y ddealltwriaeth o aflonyddu ar y stryd fel ffenomen sy'n seiliedig ar ryw yn unig i un sydd wedi'i siapio mewn a thrwy ffactorau fel hil, dosbarth, a rhywioldeb (Fileborn, 2019; Fileborn & O'Neill, 2023b). O'i weld drwy'r lens hon, mae aflonyddu ar y stryd hefyd yn amlygiad o ffurfiau strwythurol cydgysylltiedig o ormes, megis galluogrwydd, homoffobia, ysgarmatiaeth, hiliaeth a dosbarthiaeth (Fileborn & O'Neill, 2021, a ddyfynnir yn Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023). O ganlyniad, gellir deall bod aflonyddu ar y stryd yn gynnyrch ac yn mynd ati i atgynhyrchu ac yn cyd-gyfansoddi'r cysylltiadau pŵer cymhleth a hylifol hyn (Fileborn, 2023b).

9. Beth Sy'n Amddiffyn a Chefnogi Merched a Merched?

Mae egwyddorion ymagwedd lechyd Cyhoeddus yn darparu fframwaith defnyddiol i ymchwilio a deall achosion a chanlyniadau trais ac ar gyfer atal trais rhag digwydd trwy raglenni atal sylfaenol, ymyriadau polisi ac eiriolaeth (Violence Prevention Alliance, 2021). Mae fframwaith ecolegol Sefydliad lechyd y Byd ar gyfer atal trais yn cyflwyno model sy'n cynrychioli'r cydadwaith cymhleth rhwng pedair lefel sy'n rhyngweithio: ffactorau unigol, perthynas, cymunedol a chymdeithasol (Ffigur 5).

Ffigur 5: Model Cymdeithasol-Ecolegol

Mae modelau o'r fath yn nodwedd o iechyd y cyhoedd, yn seiliedig ar y syniad bod dylanwad a phenderfyniadau yn rhyngberthynol, gan atgyfnerthu pwysigrwydd ymagwedd gynhwysfawr lle mae camau gweithredu ar bob lefel yn gweithio i gefnogi lefelau eraill. Mae'r adran hon yn canolbwyntio ar ffactorau sy'n amddiffyn, ac yn cefnogi menywod a merched, a chyflwynir y canfyddiadau yn unol â'r pedair lefel a amlinellir mewn model cymdeithasol-ecolegol.

9.1 Y Lefel Unigol

Mae Fleetwood (2019) yn datgelu bod menywod yn defnyddio amrywiaeth o strategaethau i wrthsefyll aflonyddu. Mae'r rhain yn cynnwys siarad yn ôl, galw ar eraill am gymorth, ymladd yn ôl yn gorfforol, cerdded i ffwrdd ac amrywiaeth o weithredoedd ac ystumiau 'bach', bob dydd sy'n ceisio gwrthsefyll aflonyddu. Mae hunan-amddiffyniad merched hefyd wedi'i gyflwyno fel un llwybr atal posibl, yn ogystal â ffordd o drawsnewid ymdeimlad menywod o'u hunain a'u gallu i weithredu ar y byd (Vera-Gray, 2020, a ddyfynnir yn Fileborn & O'Neill, 2023b). Datblygodd Gardner (1995, a ddyfynnwyd yn Fleetwood, 2019) deipoleg o 'strategaethau' menywod ar gyfer ymateb i aflonyddu ar y stryd, gan gynnwys anwybyddu, gwadu, rhwystro, cydymffurfio fesul cam (fel gwenu a nodio, ffugio syndod ac ateb yn ôl). Er bod y strategaethau hyn yn rhai corfforol i'r graddau y maent yn ymwneud â chyrff, nid oes

angen cryfder corfforol arnynt ac maent yn cynrychioli strategaethau menywod i 'aillddefinio'r sefyllfa'.

Mae Kelly (2012, a ddyfynnir yn Vera-Gray & Kelly, 2020) yn cysyniadu bod angen i fenywod a merched wneud math o waith anweledig, wedi'i gysyniadoli fel 'gwaith diogelwch' wrth iddynt ymateb i'r neges rhywedd bod angen iddynt fod yn llai lleisiol, yn llai gweladwy, yn llai rhydd, er mwyn bod yn ddiogel. Mae'r strategaethau a ddefnyddir gan fenywod a merched i gadw'n ddiogel yn cynnwys creu gwahaniad, megis defnyddio clustffonau a sbectol haul neu dynnu sylw gyda ffôn neu ddewis eistedd i ffwrdd oddi wrth bobl ar drafnidiaeth gyhoeddus i greu ymdeimlad o ofod preifat yn gyhoeddus (Vera-Gray & Kelly, 2020). Mae strategaethau eraill yr adroddwyd amdanynt i osgoi aflonyddu ar drafnidiaeth gyhoeddus yn cynnwys newid dillad ac amseroedd cymudo (Peake, 2020).

Mae Vera-Gray a Kelly (2020) yn adrodd bod dealltwriaeth o 'anniogelwch benyweidd-dra' yn sail i waith diogelwch menywod gyda nodweddion corfforol sy'n gysylltiedig ag ymddangosiad benywaidd: mae merched yn gosod gwallt hir, gemwaith, ffrogiau coch a minlliw, naill ai bob amser neu mewn cyd-destunau penodol fel bod ar eich pen eich hun neu gyda'r nos. Yng Nghymru, mae'r strategaeth VAWDASV yn cydnabod y dylem herio agweddau misogynistaidd y tu ôl i'r ymddygiadau camdriniol er mwyn annog newid ymddygiad y camdrinwyr, ac atal menywod rhag gorfod addasu eu rhai nhw (Llywodraeth Cymru, 2022).

Mae PLAN International (2018) yn nodi, o ran adrodd ffurfiol, nad yw aflonyddu ar y stryd yn cael ei adrodd yn ddigonol yn y DU, gyda 42% o ferched 14-21 oed a oedd wedi profi aflonyddu rhywiol cyhoeddus heb ddweud unrhyw un amdano. Ymhlith y rhesymau mae dioddefwyr yn meddwl na fyddent yn cael eu credu; nid oedd y digwyddiad yn ddigon difrifol i'w adrodd, nac yn ofni dial gan y cyflawnwr. Mae stereoteipiau a disgwyliadau rhyw, yn ogystal â beio'r dioddefwr, yn creu rhwystrau sylweddol i adrodd am aflonyddu rhywiol a thrais i ferched a menywod ifanc. Mae'r rhwystrau hyn yn effeithio ar ferched a menywod ifanc Du a lleiafrifol mewn ffyrdd gwahanol a phenodol ac mae menywod ifanc Du a lleiafrifol yn cysyniadu 'cyfiawnder' ac atebion mewn amrywiaeth o ffyrdd. Fel y cyfryw, mae PLAN International (2022) yn dadlau nad yw ateb cyffredinol neu ymateb i bob math o aflonyddu rhywiol bob amser yn ddymunol. Mae'r canfyddiadau hyn yn amlygu'r angen i ddeall profiadau unigryw merched a menywod ifanc Du a lleiafrifol, gan gynnwys y rhwystrau penodol i ddatgelu ac adrodd y gall merched a menywod ifanc o gymunedau gwahanol eu hwynebu, wedi'u lleoli o fewn cyd-destunau ehangach o anghydraddoldebau strwythurol ac ymleiddio gan gynnwys misogyny a hiliaeth, hefyd i sicrhau nad yw hyn yn digwydd fel proses o 'arall' sy'n atgynhyrchu deinameg hiliol a rhywiaethol.

Fel dewis arall, mae rhai sefydliadau llawr gwlad, (e.e., Hollaback) yn annog merched i rannu profiadau trwy adrodd straeon. Nododd Fileborn (2014, dyfynnwyd yn Fleetwood, 2019:33) bod hyn yn gweithredu fel math o wrthwynebiad ffeministaidd ac yn darparu '*gwrth-naratif i dawelu ac eithrio profiadau menywod o aflonyddu ar y stryd*'. Mae Fileborn & O'Neill (2023b) yn nodi bod rhai o'r ymatebion mwyaf sylweddol i aflonyddu ar y stryd wedi digwydd trwy, neu o ganlyniad i, actifiaeth ddigidol ac eiriolaeth ar gyfryngau cymdeithasol a bod mecanweithiau adrodd digidol yn ymateb sylweddol i aflonyddu ar y stryd mewn llawer o wledydd ac yn darparu gofod i oroeswyr wrthsefyll aflonyddu mewn cyd-destunau lle mae llwybrau ffurfiol at gyfiawnder yn methu â chlywed eu profiadau.

9.2 Y Lefel Perthynas

Yn ôl Plan International (2018), mae tystiolaeth yn dangos pwysigrwydd hollbwysig gweithio gyda bechgyn a dynion ifanc i wella eu hagweddau, eu gwybodaeth a'u hymwybyddiaeth o ba mor anghroesawgar yw aflonyddu gan ddieithryn, a'r effaith y gall ei chael ar fywydau merched. Roedd merched eisiau i waith gael ei wneud gyda bechgyn o oedran ifanc i herio eu hagweddau, i gwestiynu stereoteipiau rhyw, i ddatblygu empathi â merched ac i helpu "datrys y broblem yn y ffynhonnell". Roedd galw cryf gan weithwyr proffesiynol a merched am well addysg ac ymwybyddiaeth i bob person ifanc er mwyn archwilio caniatâd, perthnasoedd iach, aflonyddu ar y stryd a mathau eraill o drais ar sail rhywedd trwy berthnasoedd ac addysg rhyw ledled y DU.

Mae Cabrera et al (2023) yn dadlau y gall rhaglenni sy'n cynnwys dynion a bechgyn mewn ymyriadau trawsnewidiol o ran rhywedd gefnogi lleihau trais gan bartner agos yn ogystal ag atal perthnasoedd treisgar yn erbyn menywod a merched. Yn ogystal, gall rhaglenni rhianta sy'n integreiddio cynnwys penodol ar gysylltiadau rhyw fod yn effeithiol o ran lleihau trais yn erbyn plant a thrais yn erbyn menywod, yn ogystal â gwella canlyniadau rhianta ac iechyd eraill. Mae rhaglenni magu plant yn gweithio gyda rhieni ac yn creu perthnasoedd teuluol iach, ffurfiau di-drais o ddatrys gwrthdaro, ymagweddau cadarnhaol at rianta, ac amgylcheddau cartref iach a diogel.

Mae Fileborn & O'Neill (2023b) yn nodi bod rhaglenni gwylwyr yn canolbwyntio ar arfogi pobl â'r sgiliau i ymyrryd yn ddiogel pan fyddant yn gweld ymddygiadau a all arwain at drais yn erbyn menywod. Roedd ymyriadau o'r fath o bwys ymarferol a symbolaidd, gydag ymyriadau'n cynyddu ymdeimlad y cyfranogwyr o ddiogelwch, yn lleihau'r niwed canfyddedig o ddigwyddiad, ac yn darparu ymdeimlad o gyfiawnder trwy ddwyn y cyflawnwr i gyfrif. Yn ogystal, mewn ymchwil gan PLAN International (2018), i ferched, gall ymyrraeth gadarnhaol gan wylwyr wneud gwahaniaeth mawr pan fydd aflonyddu yn digwydd ac mewn llawer o achosion chwaraeodd diffyg gweithredu tystion i aflonyddu ar y stryd ran allweddol yn yr effaith negyddol a gafodd digwyddiad ar ferched, gan ddwysáu teimladau o embaras, rhwystredigaeth, cywilydd neu ddicter pan welodd pobl ond nad oeddent yn helpu. Dywedodd merched eu bod am i wylwyr gamu i fyny a gweithredu os oedd yn ddiogel i wneud hynny; holi'r merched a welsant rywbeth yn digwydd a gofyn iddynt a oeddent yn iawn; cydnabod yr hyn a ddigwyddodd, gan helpu i ddilysu teimladau merched am y profiad; a gwrando ar ferched am yr hyn yr oeddent am ei weld yn digwydd nesaf.

Yn economi'r nos archwiliodd nifer o astudiaethau gyfleoedd gwylwyr neu ddulliau o atal ac ymateb i drais rhywiol gyda chanfyddiadau'n awgrymu effeithiau cadarnhaol ar newid mythau trais rhywiol a rhwystrau i ymyrraeth gan gynnwys parodrwydd bartender i ymyrryd o ganlyniad i hyfforddiant staff bar (Powers & Leili, 2018, a ddyfynnir yn Quigg et al., 2020). Yn ogystal, mae gwerthusiad o raglenni gwylwyr a weithredwyd mewn lleoliadau eraill, yn bennaf yn UDA (e.e., campysau coleg) yn awgrymu y gallent fod yn gysylltiedig â gostyngiadau mewn trais, gan gynnwys trais rhywiol (Coker et al, 2016, a ddyfynnir yn Quigg et al., 2020).

9.3 Y lefel gymunedol

Mae Cullen-Rosenthal & Fileborn (2023) yn nodi, er gwaethaf y corff sylweddol o ymchwil sy'n amlygu niwed aflonyddu ar y stryd, ei fod wedi'i fychanu, ei leihau a'i normaleiddio'n aml yn y gymuned ehangach. Lle mae aflonyddu stryd yn cael ei normaleiddio, mae hyn yn achosi niwed, ac mae tystiolaeth yn dangos y gall agweddau cymunedol chwarae rhan arwyddocaol. Canfu PLAN International (2018) fod y diffyg dealltwriaeth gyffredin o'r hyn sy'n gyfystyr ag aflonyddu, ac a yw'r ymddygiadau hynny'n gymdeithasol dderbyniol, yn cyfrannu at ofn na chânt eu credu neu y caiff eu profiadau eu lleihau. Dywedodd merched ei bod yn bwysig gwybod eu hawliau a theimlent y dylai fod hysbysebion yn pwysleisio hyn mewn mannau cyhoeddus lle mae aflonyddu yn digwydd, megis trafndiaeth gyhoeddus a'r stryd fawr. Yn ogystal, mae merched hefyd eisiau cael eu cefnogi gan weithwyr proffesiynol mewn mannau cyhoeddus, gan fynd i'r afael ag aflonyddu ac atal aflonyddu ac ymateb o ddifrif i'w cwynion. Roeddent eisiau i weithwyr proffesiynol mewn swyddi o gyfrifoldeb cymdeithasol a allai fod yn dyst i aflonyddu, gan gynnwys mewn ysgolion neu brifysgolion, ar neu o gwmpas trafndiaeth gyhoeddus neu bawnsars a staff mewn lleoliadau gyda'r nos i fod yno i ferched adrodd iddynt a chael cymorth ganddynt os ydynt yn dymuno hynny (PLAN International, 2018).

Mae'r College of Policing (2022) yn rhestru nifer o fentrau cymunedol megis cynnull cymunedol, patrolau dinasyddion, bugeiliaid stryd a chriw Drinkaware sy'n ceisio lleihau nifer yr achosion o drais 'sy'n gysylltiedig ag alcohol' ac aflonyddu rhywiol sy'n gysylltiedig ag alcohol o fewn economi'r nos. Yn 2019, cyflwynodd Heddlu Thames Valley Project Vigilant yn Rhydychen mewn ymateb i'r awgrym y dylai'r heddlu gynyddu eu plismona ar gyfer economi'r nos. Mae Project Vigilant yn fenter ragweithiol sy'n canolbwyntio ar gyflawnwyr i fynd i'r afael â throseddau rhywiol yn economi'r nos a'i nod yw atal troseddau rhywiol gan gyflawnwyr trwy fynd ati'n rhagweithiol i nodi ymddygiad rhywiol rheibus ac ymyrryd i atal yr ymddygiad hwn rhag gwaethygu (Magill et al., 2023). Mae swyddogion heb lifrai, sydd wedi'u hyfforddi'n benodol mewn sgiliau arsylwi ymddygiad, yn patrolio ardaloedd dynodedig, megis bariau a chlybiau y tu allan, rhwng amseroedd penodol ar nosweithiau a nodwyd fel y risg uchaf. Mae'r swyddogion yn nodi pobl a allai fod yn agored i niwed ac ymddygiad rheibus. Gall yr olaf gynnwys unigolion yn loetran, yn ymyrryd â, yn gwamalu at, neu'n aflonyddu ar eraill, neu'n dilyn merched unig feddw. Unwaith y bydd ymddygiad o'r fath wedi'i nodi, mae swyddogion heb lifrai yn cyfathrebu â swyddogion mewn lifrai sydd wedyn yn ymyrryd yn uniongyrchol, gan ddefnyddio fideo a wisgir ar y corff i gofnodi eu hymyriadau. Dangosodd data gan Heddlu Thames Valley rai gwahaniaethau yn y troseddau rhywiol a gofnodwyd gan yr heddlu yn yr economi nos yn 2021 o gymharu â data o flynyddoedd cynharach (2018, 2019). Fodd bynnag, mae'r niferoedd yn rhy fach i ddod i unrhyw gasgliadau pendant (Magill et al., 2023).

Roedd Walker et al. (2023) yn nodi y gall normau (sy'n cynrychioli agweddau a chredoau diwylliannol) esblygu dros amser a chael eu herio; fel y cyfryw, maent yn ffactor risg y gellir ei addasu ac yn cynnig cyfle posibl ar gyfer ymdrechion atal trais yn yr economi nos.

Mae adolygiad gan Quigg et al. (2020) yn tynnu sylw at y ffaith bod trais rhywiol sy'n gysylltiedig â bywyd nos yn gysylltiedig â chyfuniad o ffactorau, y mae llawer ohonynt hefyd yn gysylltiedig â niwed ehangach mewn bywyd nos a thrais rhywiol ar lefel poblogaeth. O ganlyniad, dylai atal trais rhywiol fod yn rhan o gyfres o raglenni sy'n anelu at atal niwed mewn lleoliadau bywyd nos yn ehangach, gan gynnwys y rhai i leihau goryfed alcohol, addasu'r amgylchedd yfed i'w wneud yn fwy diogel, a gweithredu cyfreithiau i sicrhau ymddygiad

sy'n benodol i drais rhywiol ac eir i'r afael ag ef. At hynny, mae angen rhaglenni sy'n anelu at hyrwyddo cydraddoldeb rhywiol a mynd i'r afael â normau sy'n hyrwyddo trais rhywiol ar lefel gymdeithasol (Quigg et al., 2020).

Ceisiodd ymgyrch Uned Atal Trais Cymru #SafeToSay annog ymatebion gwylwyr pro-cymdeithasol tuag at unigolion sy'n dangos ymddygiad amhriodol a niweidiol yn economi'r nos. Yn fwy penodol, roedd yr ymgyrch yn ceisio annog ac arfogi pobl i siarad am aflonyddu rhywiol a'r ymddygiadau sy'n sail iddo drwy roi'r ymwybyddiaeth iddynt sydd eu hangen i nodi ymddygiadau sy'n peri problemau, a'r sgiliau i weithredu fel gwylwyr pro-cymdeithasol. Yn gyffredinol, cyflawnodd yr ymgyrch ei phedwar amcan drwy annog ymddygiad gwylwyr pro-cymdeithasol mewn ymateb i aflonyddu rhywiol o fewn yr economi nos (Walker et al., 2023).

Gan adeiladu ar hyn, mae Cam Dau o #SafeToSay wedi'i dargedu at ddynion (18-35 oed), gan eu hannog i godi llais a herio unrhyw ymddygiadau aflonyddu rhywiol, neu'r agweddau problematig a all fod yn sail i aflonyddu rhywiol a ddangosir gan ffrindiau. Archwiliodd y gwerthusiad proses a chanlyniadau hwn ddarpariaeth, cyrhaeddiad ac effaith Cam Dau a chanfuwyd, er bod yr ymgyrch wedi amlygu mater pwysig, nad oedd yn cynyddu ymwybyddiaeth o aflonyddu rhywiol yn economi'r nos, yn wahanol i Gam Un. Yn yr un modd, er bod cyfraddau ymgysylltu cyfryngau cymdeithasol yn uwch na'r cyfartaledd ar gyfer ymgyrchoedd tebyg, roedd llawer o'r ymgysylltu hwn yn negyddol. Teimlai cyfranogwyr fod yr ymgyrch wedi eu helpu i wybod sut i ymyrryd, ond nid oedd o reidrwydd yn cynyddu eu hyder i weithredu. Yn olaf, nodwyd gwahaniaethau rhyw amlwg yn effeithiau'r ymgyrch, gyda mwy o ddynion yn nodi nad oedd yr ymgyrch wedi eu helpu i adnabod aflonyddu rhywiol o fewn economi'r nos, nac wedi cynyddu eu hyder i weithredu, ac nad oedd gan yr ymgyrch gyffredinol unrhyw effaith arnynt (Walker et al., 2023).

House of Commons Home Affairs Committee (2022a) adroddiad yn annog y Llywodraeth i weithio gydag awdurdodau lleol i ddatblygu strategaeth atal sbeicio. Mewn ymateb, mae Llywodraeth y DU wedi cytuno i adolygu'r canllawiau yn Neddf Trwyddedu 2003 *"gyda'r bwriad o'i gwneud yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu ystyried mynychder, atal ac adrodd ar aflonyddu rhywiol a chamymddwyn a thrais ar sail rhywedd mewn datganiadau o bolisi trwyddedu lleol."* (House of Commons Home Affairs Committee, 2022b).

Cydnabyddir y gellir defnyddio dyluniad mannau cyhoeddus i amddiffyn menywod a gwella diogelwch. O ran parciau cyhoeddus, canfu Barker et al. (2022) fod nifer o fesurau y gall awdurdodau eu cyflwyno i gefnogi defnydd annibynnol menywod o barciau. Mae'r rhain yn cynnwys gwell goleuadau, diogelwch gweladwy, pwyntiau cymorth, a mwy o bresenoldeb staff. Mae parciau agored sy'n cael eu defnyddio'n helaeth yn teimlo'n fwy diogel, tra bod ffensys a waliau yn cyfyngu ar ddianc a gweledd. Hefyd, nid yw parciau'n teimlo'n ddiogel ar ôl iddi dywyllu, ac mae ofnau'n cael eu dwysáu gan ddiffyg golau, llinellau gweld cyfyngedig, mannau diarffordd neu lystyfiant trwchus (Barker et al., 2022). Canolbwyntiodd Bows et al. (2023) ar wyliau cerddoriaeth a chanfod mai meysydd sy'n gwneud i fenywod deimlo'n annigol yw'r rhai sydd ar wahân i brif safleoedd adloniant yr ŵyl ac sydd wedi lleihau goleuadau a diogelwch, yr heddlu, staff yr ŵyl a mynychwyr eraill yr ŵyl. Mae'r canfyddiadau hyn yn gyson ag ymchwil sy'n archwilio rhywedd a lleoliadau trwyddedig sy'n adrodd bod coridorau hir, tywyll i doiledau yn fygythiol i fenywod (Fileborn, 2016, dyfynnwyd yn Bows et al., 2023).

Gan fod trafndiaeth gyhoeddus wedi'i nodi fel lleoliad allweddol ar gyfer aflonyddu, bu ymdrechion gan yr heddlu ac awdurdodau trafndiaeth yn Llundain i gynyddu adroddiadau am ymddygiad rhywiol digroeso ar drafndiaeth gyhoeddus (PLAN International, 2018). Nod ymgyrch yn erbyn "syllu ymwthiol" ar Tanddaearol Llundain yw herio normaleiddio'r math hwn o ymddygiad ac mae cyflwyno 'arosfannau diogel' yn caniatáu i deithwyr benywaidd wneud cais i ddod oddi ar unrhyw adeg ar lwybr swyddogol bws nos (Cabrera et al., 2023). Hefyd yn Llundain, mae Pink Taxis yn hawdd eu hadnabod a'u lleoli gan GPS, gan gynnig gwasanaeth i fenywod a chan fenywod. Mae'r gyrrwyr benywaidd wedi cael eu hyfforddi mewn amddiffyn personol a rhaid i deithwyr fod yn aelodau a thalu tanysgrifiad; mae defnyddwyr yn derbyn galwad ychydig funudau cyn i'r tacsï gyrraedd, felly nid oes rhaid iddynt aros yn y stryd, a phan fydd y tacsï yn cyrraedd mae'r gyrrwr yn aros nes bod y teithiwr wedi dod i mewn i'w gyrchfan. Yng Nghaeredin, mae Strut Safe yn blatfform di-elw annibynnol sy'n cynnig cyfeiliant cerdded am ddim yng Nghaeredin a gwasanaeth ffôn cyfeiliant ledled y Deyrnas Unedig. Wedi'i ariannu gan roddion preifat mae'n darparu hyfforddiant i'r rhai sy'n gwirfoddoli ar gyfer y gwasanaeth ffôn ac yn cynnal gwiriad cefndir ar y rhai sy'n mynd gyda merched adref. Mae gwirfoddolwyr yn cynnwys dynion, er bod mwyafrif y sefydliad yn cynnwys menywod (Cabrera et al., 2023).

Mae model 'Newid sy'n Para' Cymorth i Ferched Cymru yn darparu hyfforddiant 'Gofyn i Fi' i lysgenhadon cymunedol i wella ymwybyddiaeth, dealltwriaeth ac ymatebion o fewn y gymuned ehangach yn ogystal â hyfforddi gweithwyr proffesiynol anarbenigol i'w galluogi i nodi ac ymateb yn well i oroeswyr a drwgweithredwyr. Mae'r model hefyd yn darparu gwasanaethau cymorth sydd wedi'u darparu ar gyfer gwasanaethau wedi'u llywio gan anghenion ar gyfer hwylio trawma ar gyfer goroeswyr ac mae'r dewis o gyfleoedd gwaith yn cynnig cwrs sy'n gweithio gyda'r rhai sy'n defnyddio ymddygiad camdriniol o fewn perthnasoedd yn eu cyfnod cynnar (Lovett & Kelly, 2020). Mae adroddiad diweddar sy'n asesu effaith Newid sy'n Para (Welsh Women's Aid, 2023) yn nodi bod 'Gofyn i Mi' wedi gwneud newid diwylliannol a chymdeithasol a'i fod yn fudiad sy'n lleihau ac yn dileu rhwystrau i geisio cymorth. Maen nhw'n haeru bod Gofyn i Mi yn gwneud VAWDASV yn fusnes i bawb drwy gynnwys y gymuned ehangach ac yn mynd i'r afael â bwloch pwysig o ran ataliaeth ac ymyrraeth gynnar.

Mae pob agwedd ar y dull Newid sy'n Barhau yn cyd-fynd â phum egwyddor Fframwaith sy'n Ystyriol o Drawma Cymru (Hwb ACE Cymru a Straen Trawmatig Cymru, 2022). O ganlyniad, roedd hyfforddiant yn cefnogi gweithwyr proffesiynol i gydnabod bod profiadau trawmatig wedi cael effaith enfawr ar geisio iechyd a chadw'r goroeswr yn y canol ac mae meithrin perthynas ymddiriedus yn hyrwyddo dewis, cydweithio, diogelwch a thryloywder. Canfu'r asesiad effaith fod y dull wedi'i ymgorffori'n llwyddiannus er nad oedd y ffurflenni monitro yn adlewyrchu graddau llawn y newid sefydliadol (Welsh Women's Aid, 2023).

9.4 Y Lefel Gymdeithasol

Yn y DU, mae Gwasanaeth Erlyn y Goron yn diffinio trosedd casineb fel unrhyw drosedd a ganfyddir, gan y dioddefwr neu unrhyw berson arall, i gael ei hysgogi gan elyniaeth neu ragfarn tuag at rywun yn seiliedig ar un (neu fwy) o'r pum nodwedd bersonol a gydnabyddir yn gyfreithiol. Y rhain yw hunaniaeth hiliol, ymlyniad crefyddol, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth drawsryweddol. Mae pob un wedi'i gynnwys mewn deddfwriaeth sy'n caniatáu ar gyfer gwella dedfrydau i gydnabod presenoldeb gelyniaeth, tra bod gwaethygu hiliol a chrefyddol yn cael eu cydnabod hefyd fel troseddau ar wahân. Nid yw rhyw yn cael ei gydnabod ar hyn o bryd fel nodwedd warchodedig sy'n llywio deddfwriaeth troseddau casineb y DU mewn unrhyw ffordd (Mason-Bish & Duggan, 2020).

Ym mis Gorffennaf 2016, cyhoeddodd Heddlu Swydd Nottingham mai dyma fyddai'r heddlu cyntaf yn y DU i drin aflonyddu stryd misogynistaidd fel math o drosedd casineb. Mae'n werth nodi bod Heddlu Swydd Nottingham wedi dewis defnyddio'r term misogyny yn hytrach na'r 'gelyniaeth rhyw' mwy niwtral er mwyn bod yn glir eu bod yn sôn am gasineb a gelyniaeth tuag at fenywod. Dyma'r tro cyntaf i rywedd gael ei gydnabod yn swyddogol mewn polisi plismona troseddau casineb yng Nghymru a Lloegr; ers hynny, mae sawl heddlu arall wedi dilyn yr un peth (Mason-Bish & Duggan, 2020).

Yn 2019, cymerodd Llywodraeth y DU gam pwysig i gydnabod aflonyddu ar y stryd fel math o drais ar sail rhywedd yn ei strategaeth genedlaethol ar ei newydd wedd i roi terfyn ar Drais yn Erbyn Menywod a Merched. Ym mis Rhagfyr 2022, cafodd Bil Aelodau Preifat Greg Clark AS, y 'Bil Diogelu rhag Aflonyddu ar sail Rhyw yn Gyhoeddus' ei drafod yn y Senedd. Bu'r cam Ail Ddarlleniad hwn yn Nhŷ'r Cyffredin yn llwyddiant a phasiwyd y Bil gyda chefnogaeth a chefnogaeth y Llywodraeth gan y ddwy Blaid. Mae Welsh Women's Aid (2022) yn credu bod creu trosedd benodol o aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn bwysig ac yn anfon neges glir i'r sawl sy'n cyflawni'r drosedd na fydd yr ymddygiad hwn yn cael ei oddef ac i oroeswyr yr ydym yn eu credu. Byddai'n dynodi ymhellach bod aflonyddu rhywiol yn ddifrifol ac nad yw'n 'gellwair' gyda chanlyniadau gwirioneddol i oroeswyr. Fodd bynnag, ni ddylai hyn sefyll ar ei ben ei hun ond rhaid iddo fod ochr yn ochr â champau anneddfwriaethol cryf, cynaliadwy sy'n mynd i'r afael ag aflonyddu rhywiol ochr yn ochr â phob math o drais yn erbyn menywod.

Mae Fileborn & O'Neill (2023b) yn nodi bod rhai sefydliadau sy'n gweithredu ar lawr gwlad yn gwrthwynebu'n gryf droseddoli aflonyddu ar y stryd ac yn canolbwyntio yn lle hynny ar atal ac ymdrechion addysgol. Lle mae deddfwriaeth wedi'i chyflwyno, tra bod llenyddiaeth ei heffaith yn brin, dadleuir bod yr effaith yn gyfyngedig, fodd bynnag, ychydig o ymchwiliad sydd wedi ystyried sut y gellir atal neu unioni aflonyddu ar y stryd y tu allan i'r System Cyfiawnder Troseddol.

Yn olaf, nodir bod aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn rhan o ddiwylliant ehangach o anghydraddoldeb rhwng y rhywiau ac ni ellir mynd i'r afael ag ef drwy un mecanwaith neu ddull unigol; mae House of Commons (2019) yn honni ei bod yn angenrheidiol i lunwyr polisi geisio newid derbynioldeb diwylliannol aflonyddu rhywiol a datblygu rhaglen hirdymor, wedi'i gwerthuso, o ymgyrchoedd cyhoeddus i fynd i'r afael â'r agweddau sy'n sail i aflonyddu rhywiol, wedi'i thargedu at oedolion a phlant. Mae angen gwerthusiad parhaus a systematig o ymatebion polisi ac ymarfer er mwyn monitro eu heffaith a'u heffeithiolrwydd.

10. Ble mae Angen Ymchwil Pellach?

10.1 Croestoriad

Mae Fileborn & O'Neill (2021, a ddyfynnwyd yn Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023) yn dadlau bod llawer o ymchwil hyd yma wedi canolbwyntio ar aflonyddu rhywiol, ar sail rhywedd a gyflawnir gan aflonyddwyr gwrywaidd tuag at merched gwyn, heterorywiol, dosbarth canol, nad ydynt yn anabl a chrosrywiol. Amlygwyd hyn gan astudiaethau ffeministaidd croestoriadol fel un sy'n esgeuluso bod pobl yn profi aflonyddu mewn perthynas ag elfennau eraill o leoliad, gan gynnwys anabledd, rhywioldeb, hunaniaeth o ran rhywedd, dosbarth, maint y corff a hil (Cullen-Rosenthal & Fileborn, 2023). O ganlyniad, mae Hutson & Krueger (2019) yn nodi bod tuedd i homogoneiddio 'profiadau merched' ac mae data cyfyngedig ar y ffordd y mae hil, gallu, rhyw a rhywioldeb, crefydd, cenedligrwydd, dosbarth a galwedigaeth yn effeithio ar y ddeiliadaeth, naws a phrofiad o aflonyddu stryd.

Canfu PLAN International (2021) lle mae tystiolaeth ar wahaniaethu croestoriadol ac aflonyddu rhywiol cyhoeddus yn bodoli, ei fod yn canolbwyntio'n bennaf ar risg uwch o aflonyddu oherwydd rhywedd ac un math o wahaniaethu (er enghraifft, rhyw ac oedran, rhyw ac anabledd), yn hytrach na sut mae ffurfiau lluosog yn croestorri (rhyw/anabledd/oed); o ganlyniad, mae'r dull croestoriadol yn faes ymchwil annatblygedig. Mae Fileborn ac O'Neill (2023b) yn nodi bod ysgolheigion hil du a beirniadol wedi datblygu dadansoddiad manwl o sut mae hil yn gweithredu mewn perthynas ag aflonyddu ar y stryd, ac eto nid yw'n ymddangos yn aml eu bod yn llywio gwaith empirig a chategorïau dadansoddi eraill megis anabledd neu grefydd wedi cael llai fyth o sylw. Mae angen i ymchwil fabwysiadu dulliau croestoriadol o ddylunio a dadansoddi ymchwil a fydd yn arwain at ymdrechion ac ymyriadau atal wedi'u teilwra ac sy'n briodol yn ddiwylliannol.

Maes posibl pellach ar gyfer ymchwil pellach yw mater aflonyddu stryd i oroeswyr camfanteisio rhywiol. Mae Welsh Women's Aid (2022) yn honni, er bod data'n fach iawn, mae peth ymchwil yn dangos bod goroeswyr sydd wedi profi camfanteisio rhywiol ar y stryd yn aml wedi wynebu lefelau anghymesur o aflonyddu rhywiol yn ogystal â mathau eraill o drais a bod y trais hwn yn aml yn cael ei gyflawni mewn lleoliadau cyhoeddus megis meysydd parcio a strydoedd ymyl.

10.2 Methodoleg

Mae Fileborn & O'Neill (2023b) yn dadlau, er bod dulliau ansoddol yn gyffredin, nad oes llawer o lenyddiaeth sy'n archwilio sut mae dioddefwyr aflonyddu ar y stryd yn deall ac yn gwneud synnwyr o'u profiadau ac er mwyn datblygu mewnwelediad cyfoethog, mae angen i waith ansoddol ddarparu cwmipas i gyfranogwyr fynegi eu profiadau yn fanwl. Hefyd, mae gwahaniaeth yn y fframio cysyniadol a'r diffiniadau o aflonyddu ar y stryd a ddefnyddiwyd mewn ymchwil hyd yn hyn, sy'n ei gwneud yn anodd cymharu ar draws cyd-destunau astudiaethau ac ymchwil. Mae mesur mynychder ac amllder yn cael eu dylanwadu gan yr hyn sy'n cyfrif fel aflonyddu ar y stryd, gan y bydd astudiaethau'n tynnu ar ddiffiniadau gwahanol. Ar gyfer gwaith meintiol, mae angen datblygu diffiniadau clir o'r hyn a olygir wrth aflonyddu ar y stryd, a gallai hyn oresgyn natur oddrychol a chyd-destun aflonyddu ar y stryd yn aml. Yn ogystal, mae tuedd i waith meintiol gategoreiddio gwahanol fathau o aflonyddu fel digwyddiadau ar wahân a allai guddio profiadau bywyd dioddefwyr a'r ffordd y gall aflonyddu orgyffwrdd neu gyd-ddigwydd (Fileborn & O'Neill, 2023b).

10.3 Drwgweithredwyr

Canfu PLAN International (2021) mai ychydig o ymchwil sydd i gymhelliant bechgyn a dynion sy'n aflonyddu ar ferched a menywod, ac mae angen ymchwil i ddeall llwybrau i gyflawni, gan gynnwys ffactorau risg, profiadau plentyndod o drais a gorgyffwrdd â gwahanol fathau o drais. Mae bwlch mawr yn y dystiolaeth mewn perthynas â chyflawnwyr aflonyddu ar y stryd, gan gynnwys pwy (y tu hwnt i "ddynion" fel categori generig) sy'n cyflawni, ym mha gyd-destunau, beth sy'n ysgogi'r ymddygiad hwn a beth yw agweddau a dealltwriaeth y troseddwyr o ran effeithiau a niwed eu gweithredoedd. Canfu Fileborn (2022) er nad yw bwriadau cyflawnwyr yn effeithio llawer ar brofiadau bywyd dioddefwyr o aflonyddu, gall mewnwelediadau o'r math hwn o ymchwil fod yn hanfodol i lywio gwaith atal a newid ymddygiad gyda dynion. O'r herwydd, mae cwestiynau'n parhau o ran pwy sy'n aflonyddu, ym mha gyd-destunau ac am ba resymau, hefyd beth yw'r strwythurau cymdeithasol a sefydliadol sy'n hybu eu hymddygiad a sut y gellir datrys yr ysgogwyr strwythurol hynny (Fileborn & O'Neill, 2023b).

10.4 Ymatebion Polisi ac Arfer

Mae Fileborn & O'Neill (2023b) yn nodi llwybr arall ar gyfer ymchwil yn y dyfodol sy'n ymwneud â datblygu a gwerthuso ymatebion polisi ac arfer i aflonyddu ar y stryd. Anaml iawn yr ymdriniwyd ag aflonyddu ar y stryd drwy ymatebion polisi ac arferion ffurfiol y llywodraeth, fodd bynnag mae hyn yn newid, yn enwedig mewn perthynas â deddfwriaeth. Fodd bynnag, er nad oes unrhyw waith hyd yma wedi gwerthuso effaith ymatebion deddfwriaethol lle maent wedi'u cyflwyno, mae'r ffocws yn parhau ar fframweithiau deddfwriaethol. Mae corff bach o waith yn archwilio'r ymatebion a ffefrir gan ddioddefwyr ac yn awgrymu mai'r dewis yw ystod amrywiol o ymatebion sy'n groes i'r pwyslais cryf ar ddeddfwriaeth. Felly mae angen ymchwil pellach i nodi a datblygu ymatebion sy'n canolbwyntio ar y dioddefwr i aflonyddu cyhoeddus ac ystyried sut y gallai unrhyw ymatebion newid yn ôl cyd-destun (Fileborn & O'Neill, 2023b).

Dylai gwaith ataliol gael ei seilio'n glir ar y dystiolaeth ymchwil sydd ar gael am y ffactorau diwylliannol, yr agweddau a'r normau sy'n arwain at, neu'n galluogi, aflonyddu rhywiol i ddigwydd a sut y gellir herio'r rhain yn effeithiol. Nid yw'r ymchwil sydd ar gael yn ddigonol ac yn barhaus; mae angen ymchwil ar raddfa fawr i'r ffactorau hyn yn y DU i lywio ei rhaglen yn y tymor hwy (House of Commons, 2019).

10.5 Bylchau Pellach yn y Dystiolaeth

Mae'r adolygiad hwn yn nodi'r angen am ymchwil pellach mewn nifer o feysydd: Anaml y caiff aflonyddu rhywiol mewn torfeydd ei gwmpasu mewn llenyddiaeth a adolygir gan gymheiriaid, fodd bynnag canfu Cymdeithas Cefnogwyr Pêl-droed (FSA) fod un o bob pump o fenywod yn dweud eu bod wedi cael sylw corfforol digroeso wrth fynychu gemau pêl-droed dynion, mwy na dwbl y gyfran o'r un arolwg yn 2014 (FSA, 2021). Yn yr un modd, mae aflonyddu mewn lleoliadau cerddoriaeth fyw wedi cael sylw yn y cyfryngau (The Guardian, 2021) ond prin yw'r ymchwil gyhoeddedig sy'n canolbwyntio ar leoliadau cerddoriaeth, gyda dim ond un astudiaeth wedi'i nodi a'i chynnwys yn yr adolygiad hwn (Bows, 2023). Ymhellach, prin oedd y dystiolaeth o aflonyddu ar weithwyr rhyw stryd, sy'n awgrymu bod angen rhagor o ymchwil yn y maes hwn.

11. Cyfeiriadau

- Hwb ACE Cymru a Straen Trawmatig Cymru. 2022. Cymru sy'n Ystyriol o Drawma: Ymagwedd gymdeithasol at ddeall, atal a chefnogi effeithiau trawma ac adfyd. Caerdydd. <https://traumaframeworkcymru.com/>.
- Adams, L., Hilger, L., Moselen, E., Basi, T., Gooding, O. & Hull, J. 2021. 2020 Sexual Harassment Survey, *Government Equalities Office*.
- Bailey, B. 2017. Greetings and compliments or street harassment? Competing evaluations of street remarks in a recorded collection. *Discourse & Society*, 28(4), 353–373. <https://doi.org/10.1177/0957926517702979>
- Baptist, J and Coburn, K. 2019. Harassment in public spaces: The intrusion on personal space, *Journal of Feminist Family Therapy*, 31:2-3, 114-128. <https://doi.org/10.1080/08952833.2019.1634178>
- Barak, A. 2005. Sexual harassment on the Internet. *Social Science Computer Review*, 23(1), 77-92. <https://doi.org/10.1177/0894439304271540>
- Barker, A. Holmes, G. Alam, R. Cape-Davenport, L. Osei-Appiah, S. & Warrington Brown, S. 2022. What makes a park feel safe or unsafe? The views of women, girls and professionals in West Yorkshire. University of Leeds, Leeds. <https://eprints.whiterose.ac.uk/194214/1/Parks%20Report%20FINAL%207.12.2022.pdf>
- Becker, S. & Tinkler, J. 2015. "Me getting plastered and her provoking my eyes" young people's attribution of blame for sexual aggression in public drinking spaces' *Feminist criminology*, 10(3), pp.235-258. https://repository.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=sociology_pubs
- Bows, H., King, H. & Measham, F. 2023. 'Perceptions of safety and experiences of gender-based violence at UK music festivals.', *Journal of Gender-Based Violence*, 7 (1). pp. 74-92. <https://doi.org/10.1332/239868021X16439111624553>
- Cabrera, S, Iratxe Aristegui Fradua, M. & Royo Prieto, R. 2023. An analysis of responses to sexual assault against women in public space: Practical gender needs or strategic gender interests? *Social Sciences* 12: 101. <https://www.mdpi.com/2076-0760/12/2/101>
- Center for Intersectional Justice. 2023. What is intersectionality. Available at: <https://www.intersectionaljustice.org/what-is-intersectionality>. Accessed October 2023.
- Centre on Gender Equity and Health/Stop Street Harassment. 2019. Measuring #MeToo. A national study on sexual harassment and assault. Available at: [2019-metoo-national-sexual-harassment-and-assault-report.pdf \(ucsd.edu\)](https://www.ucsd.edu/sites/default/files/2019-metoo-national-sexual-harassment-and-assault-report.pdf). Accessed September 2023
- College of Policing. 2022. Reducing violence in the night-time economy. Available at: <https://www.college.police.uk/guidance/interventions-reduce-violence-against-women-and-girls-vawg-public-spaces/reducing-violence-night-time-economy>. Accessed July 2023.

College of Policing. 2023. Street harassment. Available at: <https://www.college.police.uk/guidance/violence-against-women-and-girls-toolkit/street-harassment>. Accessed July 2023

Council of Europe. 2023. What is gender-based violence? Available at: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/what-is-gender-based-violence#:~:text=Gender%2Dbased%20violence%20refers%20to,orientation%20and%20For%20gender%20identity>. Accessed October 2023.

Council of Europe. ND. Harassment and sexual Harassment. Available at: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/harassment-and-sexual-harassment#:~:text=Sexual%20harassment%20is%20%E2%80%9Cwhere%20any,%2C%20humiliating%20or%20offensive%20environment%E2%80%9D>. Accessed September 2023.

Cullen-Rosenthal, E. and Fileborn, B. 2023 "'Merely a compliment'? Community perceptions of street harassment in Melbourne, Australia", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 12(2), pp. 83-96. <https://doi.org/10.5204/ijcjsd.2218>

Davidson, M. M., Butchko, M. S., Robbins, K., Sherd, L. W., & Gervais, S. J. 2016. The mediating role of perceived safety on street harassment and anxiety. *Psychology of Violence*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/a0039970>

De Backer, M. 2020. Street harassment and social control of young Muslim women in Brussels: destabilising the public/private binary, *Journal of Gender-Based Violence*, 4(3), 343-358. <https://doi.org/10.1332/239868020X15986402157121>

DelGreco M., Ebesu Hubbard A.S. & Denes A. 2021. Communicating by catcalling: Power dynamics and communicative motivations in street harassment. *Violence Against Women*. 27(9):1402-1426. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077801220927085>. Epub 2020 Jun 22. PMID: 32567540.

Ferrer-Perez, V.A., Delgado-Alvarez, C., Sánchez-Prada, A., Bosch-Fiol, E. & Ferreiro-Basurto, V. 2021. Street sexual harassment: Experiences and attitudes among young Spanish people. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 18, 10375. <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/19/10375>

Fileborn, B and Hardley, J. 2023a. 'I'd be in my school uniform': the informal curriculum of street harassment, *Gender and Education*, 35:4, 330-347, DOI: <https://doi.org/10.1080/09540253.2023.2193206>

Fileborn, B. 2019. Naming the unspeakable harm of street harassment: A survey-based examination of disclosure practices. *Violence Against Women*, 25(2), 223-248. <https://doi.org/10.1177/1077801218768709>

Fileborn, B. 2022. Mapping activist responses and policy advocacy for street harassment: Current practice and future directions. *Eur J Crim Policy Res* 28, 97-116. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10610-021-09479-2>

Fileborn, B., & O'Neill, T. 2023b. From "ghettoization" to a field of its own: A comprehensive review of street harassment research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(1), 125-138.

- Fileborn, B. & Vera-Gray, F. 2017. "I want to be able to walk the street without fear": Transforming justice for street harassment. *Fem Leg Stud* 25, 203–227. <https://doi.org/10.1007/s10691-017-9350-3>
- Fleetwood, J. 2019. Everyday self-defence: Hollaback narratives, habitus and resisting street harassment. *British Journal of Sociology*, 70(5), pp. 1709-1729. ISSN 0007-1315. <https://research.gold.ac.uk/id/eprint/26746/3/everyday%20self%20defence%20BJS%20FINAL%20for%20sharing.pdf>
- FSA. 2021. Survey: Supporters say no to sexist behaviour at the match. Available at: <https://thefsa.org.uk/news/survey-supporters-say-no-to-sexist-behaviour-at-the-match/>. Accessed February 2024.
- Garcia, I., Alberson, M., Puczkowskyj, N., Maheruma, S. & Ojeda, K.F. 2022. Public transit and gender-based harassment: A photovoice project. Available at: [Public Transit and Gender-Based Harassment: A Photovoice Project by Ivis Garcia, Miriam Alberson, Nicholas Puczkowskyj, Sadika Maheruma, Kevin Fagundo Ojeda :: SSRN](https://www.ssrn.com/abstract=4088888)
- Graham, K., Bernards, S., Abbey, A., Dumas, T. M., & Wells, S. 2017. When women do not want it: Young female bargoers' experiences with and responses to sexual harassment in social drinking contexts. *Violence Against Women*, 23(12), 1419-1441. <https://doi.org/10.1177/1077801216661037>
- Henry, N., & Powell, A. (2015). Embodied harms: Gender, shame, and technology-facilitated sexual violence. *Violence against women*, 21(6), 758-779. <https://doi.org/10.1177/1077801215576581>
- Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: A literature review of empirical research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(2), 195-208. <https://doi.org/10.1177/1524838016650189>
- Herrera, J., & McCarthy, B. 2023. Street harassment interpretations: An exploration of the intersection of gender and race/ethnicity, and mediator variables. *Violence Against Women*, 29(3–4), 453–474. <https://doi.org/10.1177/10778012221094067>
- Hindes, S. & Fileborn, B. 'Why did he do it? Because he's a fucking bloke': Victim insights into the perpetration of street harassment, *The British Journal of Criminology*, Volume 63, Issue 3, May 2023, Pages 668–686, <https://doi.org/10.1093/bjc/azac029>
- Hopkins, J.C. & Assami, A. 2021. Adolygiad o Torri Tir Newydd. Ar gael yn: <https://hybacecymru.com/wp-content/uploads/2021/08/Uncharted-Territory-Rapid-Review-Welsh.pdf>
- House of Commons Home Affairs Committee, 2022a, 'Spiking. Ninth Report of Session 2021–22'. Available at: <https://committees.parliament.uk/publications/21969/documents/165662/default/parliament.uk> Accessed December 2023.
- House of Commons Home Affairs Committee. 2022b, 'Spiking: Government response to the Committee's Ninth Report of Session 2021–22'. Available at: <https://publications.parliament.uk/pa/cm5803/cmselect/cmhaff/508/report.html> Accessed December 2023.

House of Commons Library: Research Briefing. 2023. Protection from Sex-based Harassment in Public Bill 2022- 23. Available at: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9691/> Accessed July 2023

House of Commons. Women and Equalities. 2019. Sexual harassment of women and girls in public places: Government response to the Committee's Sixth Report of Session 2017-19 Eighth Special Report of Session 2017-19. <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmwomeq/2148/2148.pdf>

Hutson, A. C. F., & Krueger, J. C. 2019. The harasser's toolbox: Investigating the role of mobility in street harassment. *Violence against Women*, 25(7), 767-791. <https://doi.org/10.1177/1077801218804100>

Janssen, H., Cresswell, K., Judd, N., Hughes, K., Snowdon, L., Barton, E., Jones, D., Wood, S. and Bellis, M., 2020. A rapid assessment of reopening nightlife whilst containing COVID-19 and preventing violence: Full report. Violence Prevention Unit. <https://www.violencepreventionwales.co.uk/cms-assets/research/Full-Report-A-rapid-assessment-of-re-opening-nightlife-whilst-containing-COVID-19-and-preventing-violence.pdf>

Kelly, L. (1987). The Continuum of Sexual Violence. In: Hanmer, J., Maynard, M. (eds) *Women, Violence and Social Control*. Explorations in Sociology. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1007/978-1-349-18592-4_4

Lampe, T. M., Reisner, S. L., Schrimshaw, E. W., Radix, A., Mallick, R., Harry-Herandez, S., Khan, A. & Duncan, D. T. 2020. Navigating stigma in neighbourhoods and public spaces among transgender and nonbinary adults in New York City. *Stigma and Health*. 5(4), 477-487. [Navigating stigma in neighborhoods and public spaces among transgender and nonbinary adults in New York City. \(apa.org\).](https://doi.org/10.1080/10732526.2020.1734540)

Lewis, S., Saukko, P. & Lumsden K. 2021. Rhythms, sociabilities and transience of sexual harassment in transport: mobilities perspectives of the London underground, *Gender, Place & Culture*, 28:2, 277-298. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0966369X.2020.1734540?journalCode=cgpc20>

Lovett, J. & Kelly, K. 2020. Evaluation of Welsh Women's Aid Change that Lasts project interim report. Available at: [Change-That-Lasts-Evaluation-Final.pdf](https://www.welshwomenaid.org.uk/wp-content/uploads/2020/11/Change-That-Lasts-Evaluation-Final.pdf).

Magill, C., Squires P. & Solaas, J. 2023. Project Vigilant: Evaluation Report. University of Brighton. [Thames Valley Police and Project Vigilant: Evaluation – The University of Brighton](https://www.brighton.ac.uk/research/evaluation-report-project-vigilant)

Mason-Bish, H., & Duggan, M. 2020. 'Some men deeply hate women and express that hatred freely': Examining victims' experiences and perceptions of gendered hate crime. *International Review of Victimology*, 26(1), 112-134. <https://doi.org/10.1177/0269758019872903>

Mason-Bish, H., & Zempi, I. (2019). Misogyny, Racism, and Islamophobia: Street harassment at the intersections. *Feminist Criminology*, 14(5), 540-559. <https://doi.org/10.1177/1557085118772088>

MCASA. 2022. Street Harassment: Fact Sheet. Available at <https://mcasa.org/assets/files/Street-Harassment-Updated.pdf> Accessed July 2023.

Mora A.S., Ceballo R. & Cranford J.A. Latino/a adolescents facing neighborhood dangers: An examination of community violence and gender-based harassment. *Am J Community Psychol*. 2022 Mar;69(1-2):18-32. doi: 10.1002/ajcp.12556. Epub 2021 Sep 28. PMID: 34581444.

ONS. 2022. Perceptions of personal safety and experiences of harassment, Great Britain: 16 February to 13 March 2022. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/bulletins/perceptionsofpersonalsafetyandexperiencesofharassmentgreatbritain/2to27june2021>.

Our Streets Now. ND. Our problem. Available at: [https://www.ourstreetsnow.org/our-problem#:~:text=Public%20Sexual%20Harassment%20\(PSH\)%20comprises,can%20be%20experienced%20by%20all](https://www.ourstreetsnow.org/our-problem#:~:text=Public%20Sexual%20Harassment%20(PSH)%20comprises,can%20be%20experienced%20by%20all). Accessed July 2023.

Peake, E., 2020. Mind the data gap: why do so few women report sexual harassment on the London Underground? <https://www.newstatesman.com/politics/uk-politics/2020/10/mind-data-gap-why-do-so-few-women-report-sexual-harassment-london-underground> Accessed January 2024.

Phillimore, J., Hourani, J., Cheung, S. Y. & Mussa, K. R., 2022. Forced migration and sexual and gender-based violence: Findings from the SEREDA project in Wales. University of Birmingham. Available at: <https://www.birmingham.ac.uk/documents/college-social-sciences/social-policy/iris/2022/sereda-wales-report.pdf>. Accessed July 2023

Philpot, R., Liebst, L.S., Møller, K.K., Lindegaard, M.R. & Levine, M., 2019. Capturing violence in the night-time economy: A review of established and emerging methodologies' *Aggression and violent behavior*, 46, pp.56-65. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1359178918300855>

PLAN International. 2018. Street harassment: It's not OK. <https://plan-uk.org/sites/default/files/Documents/Policy/Reports%20and%20Briefs/plan-uk-street-harassment-report.pdf>

PLAN International. 2021a. Parliamentary Briefing. November 2021

PLAN International. 2021b. What works for ending public sexual harassment. <https://plan-uk.org/file/what-works-for-ending-sexual-harassment-report-executive-summary/download?token=NojlmO9m#:~:text=Global%20evidence%20shows%20that%20an,live%20free%20from%20sexual%20harassment>.

PLAN International. 2022. "Everything is Racialised on Top" Black and minoritised girls and young women's experiences of public sexual harassment in the UK. <https://plan-uk.org/file/everything-is-racialised-reportpdf/download?token=bVe1kW6->

PLAN International. ND. Ending public sexual harassment: Legal briefing. [Public Sexual Harassment Legal Briefing - Apr21.pdf \(plan-uk.org\)](https://plan-uk.org/public-sexual-harassment-legal-briefing-apr21.pdf).

Powell, A., & Henry, N. 2017. Sexual violence in a digital age. London, England: Palgrave Macmillan.

Quigg, Z., Bigland, C., Hughes, K., Duch, M., & Juan, M. 2020. Sexual violence and nightlife: A systematic literature review. *Aggression and Violent Behavior*, 51, Article 101363. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101363>

RAINN. 2023. Street harassment. Available at <https://www.rainn.org/articles/street-harassment>. Accessed July 2023.

Ribeiro, B. 2023. "Will boys always be boys?" The criminalization of street harassment in Portugal. *Violence against Women*. 1-22. DOI: 10.1177/10778012221150276

Safeguarding Network. 2023. Public Sexual Harassment. Available at: [https://safeguarding.network/content/safeguarding-resources/public-sexual-harassment/#:~:text=Public%20Sexual%20Harassment%20\(PSH%20for,often%20oppressed%20groups%20within%20society](https://safeguarding.network/content/safeguarding-resources/public-sexual-harassment/#:~:text=Public%20Sexual%20Harassment%20(PSH%20for,often%20oppressed%20groups%20within%20society). Accessed July 2023.

The Guardian. 2021. UK Musicians back call to end harassment of women at live gigs. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2021/aug/13/uk-musicians-back-call-to-end-harassment-of-women-at-live-gigs#:~:text=Organisers%20of%20a%20new%20Safe,director%20of%20UN%20Women%20UK>. Accessed February 2024

Tower Hamlets. 2023. Tackling misogyny. Available at: https://www.towerhamlets.gov.uk/lgnl/community_and_living/community_safety_crime_preve/domestic_violence/Tackling-misogyny.aspx#:~:text=Misogyny%20is%20the%20hatred%20of,for%20men%20%E2%80%94%20a%20historical%20patriarchy. Accessed October 2023

UN Women. 2021. 'Prevalence and reporting of sexual harassment in UK public spaces. A report by the APPG for UN Women' APPG for UN Women. Available at https://www.unwomen.org/site/wp-content/uploads/2021/03/APPG-UN-Women_Sexual-Harassment-Report_2021.pdf. Accessed January 2024.

UN Women. 2017. Safe cities and safe public spaces: Global Results Report. Available at: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2017/10/safe-cities-and-safe-public-spaces-global-results-report>. Accessed July 2023.

University of Auckland. 2023. Gender-based harassment. Available at: <https://www.auckland.ac.nz/en/about-us/about-the-university/equity-at-the-university/equity-information-for-staff/gender-based-harassment-.html#:~:text=Gender%20based%20harassment%20describes%20a,belittle%20or%20threaten%20a%20person>. Accessed August 2023

Upcounsel. 2023. Gender harassment: Everything you need to know. Available at: [Gender Harassment: Everything You Need to Know \(upcounsel.com\)](https://www.upcounsel.com/gender-harassment). Accessed October 2023

US Department of Health and Human Services. 2021. Sex-based harassment. Available at: <https://www.hhs.gov/civil-rights/for-individuals/special-topics/harassment/index.html#:~:text=Gender%2Dbased%20harassment%20is%20unwelcome,attacks%2C%20or%20other%20hateful%20conduct>. Accessed January 2024.

VAW Learning Network. 2015. Sexual and Gender-based Harassment. Available at: https://www.vawlearningnetwork.ca/our-work/issuebased_newsletters/issue-13/13-Sexual_Harassment_Newsletter_ONLINE_0.pdf. Accessed July 2023

- Vera-Gray, F and Kelly, L. 2020. Contested gendered space: public sexual harassment and women's safety work, *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 44:4, 265-275, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01924036.2020.1732435>
- Vera-Gray, F. 2016. 'Men's stranger intrusions: rethinking street harassment.', *Women's Studies International Forum*, 58. pp. 9-17. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2016.04.001>
- Violence Prevention Alliance. 2021. Global Campaign for Violence Prevention [online].
- Violence Prevention Unit. 2022. Quarterly Violence Monitoring Report.
- Walker, A., Barton, E, R., Parry, B. & Snowdon, L. C. 2023. Atal Aflonyddu Rhywiol Yn Economi'r Nos: Annog Dynion I Fod Yn Wylwyr Gweithgar. Adroddiad Gwerthuso. Medi 2023. Uned Atal Trais Cymru. [Atal-Aflonyddu-Rhywiol-yn-Economi'r-Nos-DiogellDdweud-Gam-Dau-Adroddiad-Gwerthuso.pdf](https://www.violencepreventionwales.co.uk/Atal-Aflonyddu-Rhywiol-yn-Economi-r-Nos-DiogellDdweud-Gam-Dau-Adroddiad-Gwerthuso.pdf) ([violencepreventionwales.co.uk](https://www.violencepreventionwales.co.uk))
- Walker, A., Barton, E., Parry, B. & Snowdon, L. 2022. Atal trais rhywiol yn economi'r nos: Annog gwylwyr gweithgar yn erbyn trais. Uned Atal Trais Cymru. Ar gael yn: <https://www.violencepreventionwales.co.uk/cms-assets/research/Evaluation-Report-Preventing-Sexual-Violence-in-the-Night-Time-Economy.pdf>. Cyrchwyd Gorffennaf 2023
- Llywodraeth Cymru. 2016. Strategaeth Genedlaethol ar Drais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol – 2016-2021. [Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol: strategaeth 2016 i 2021](https://www.llyw.cymru/trais-yn-erbyn-menywod-cam-drin-domestig-a-thrais-rhywiol-strategaeth-2016-i-2021) | [LLYW.CYMRU](https://www.llyw.cymru)
- Llywodraeth Cymru. 2022. Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol: Strategaeth 2022 i 2026. <https://www.gov.wales/sites/default/files/pdf-versions/2022/5/2/1653392517/violence-against-women-domestic-abuse-and-sexual-violence-strategy-2022-2026.pdf>
- Welsh Government. 2023a. Public sex-based harassment. Literature search report.
- Llywodraeth Cymru. 2023b. Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol: glasbrint cynllun gweithredu lefel uchel. Ar gael yn [Trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol: cynllun gweithredu lefel uchel y glasbrint](https://www.llyw.cymru/trais-yn-erbyn-menywod-cam-drin-domestig-a-thrais-rhywiol-cynllun-gweithredu-lefel-uchel-y-glasbrint) [HTML] | [LLYW.CYMRU](https://www.llyw.cymru)
- Welsh Women's Aid. 2022. Creating an offence of public sexual harassment. Available at: [WWA-Response-Creating-an-offence-of-public-sexual-harassment.pdf](https://www.welshomensaid.org.uk/WWA-Response-Creating-an-offence-of-public-sexual-harassment.pdf) ([welshomensaid.org.uk](https://www.welshomensaid.org.uk))
- Welsh Women's Aid. 2023. Change that Lasts Impact Report. Available at: <https://www.welshomensaid.org.uk/wp-content/uploads/2024/01/CTL-Impact-Report-2023.pdf>. Accessed February 2024.
- Weston-Scheuber, K. (2012). Gender and the prohibition of hate speech. *QUT Law & Justice Journal*, 12(2), 132-150. <https://lr.law.qut.edu.au/article/download/504/494/504-1-1005-2-10-20151118.pdf>

World Health Organisation, 2002. World Report of Violence and Health. Geneva: World Health Organisation.

World Health Organisation. 2023. Violence against Women. Available at: https://www.who.int/health-topics/violence-against-women#tab=tab_1. Accessed September 2023

Yar, M. 2005. The novelty of 'Cybercrime' An assessment in light of routine activity theory. *European Journal of Criminology*, 2(4), 407-427. <https://doi.org/10.1177/107780121557658>

YouGov. 2022. 'Most women have been sexually harassed on London public transport' Available at: https://yougov.co.uk/politics/articles/27367-most-women-have-been-sexually-harassed-london-publ?redirect_from=%2Ftopics%2Flegal%2Farticles-reports%2F2020%2F01%2F22%2Fmost-women-have-been-sexually-harassed-london-publ. Accessed December 2023.

Atodiad 1

Holwyd 15 o ymddygiadau aflonyddu rhywiol mewn arolwg gan Swyddfa Cydraddoldeb y Llywodraeth (Adams, 2021).

- Arddangosfeydd o ddeunyddiau pornograffig neu rywiol sarhaus a wnaeth i chi deimlo'n anghyfforddus, gan gynnwys ei weld yn agos atoch chi
- Jôcs digroeso neu sylwadau o natur rywiol amdanoch chi neu eraill a wnaeth i chi deimlo'n anghyfforddus
- Sylwadau digroeso o natur rywiol am eich corff a/neu ddillad
- Galwadau digroeso, chwibanu neu synau pryfoclyd eraill
- Syllu neu edrychiadau digroeso a wnaeth i chi deimlo'n anghyfforddus
- Derbyn negeseuon digroeso gyda deunydd o natur rywiol, e.e., trwy ap neges destun/negeseuon, e-bost, cyfryngau cymdeithasol neu ffynhonnell arall
- Teimlo dan bwysau gan rywun i fynd ar ddêd neu wneud gweithred rywiol drostynt yn gyfnewid am rywbeth
- Rhywun yn gwneud ymdrechion parhaus a/neu ddigroeso i sefydlu perthynas ramantus/rywiol gyda chi er gwaethaf eich ymdrechion i'w digalonni
- Rhywun yn cymryd a/neu'n rhannu lluniau neu fideos rhywiol ohonoch heb eich caniatâd
- Fflachio (e.e., datguddiad bwriadol o rannau personol rhywun)
- Rhywun yn eich dilyn yn gorfforol heb eich caniatâd mewn ffordd sy'n gwneud i chi deimlo dan fygythiad rhywiol
- Rhywun yn fwriadol, yn brwsio yn eich erbyn, neu'n tarfu eich gofod personol mewn ffordd rywiol, digroeso
- Cyffwrdd digroeso (e.e., gosod llaw ar waelod y cefn neu'r pen-glin)
- Cyffwrdd rhywiol agored, diangen (e.e., cyffwrdd y bronau, pen-ôl neu organau cenhedlu, ymdrechion i gusanu)
- Treisio a/neu ymgais i dreisio

Hyb ACE Cymru
ACE Hub Wales

Ganolfan Cymorth ACE
2 Capital Quarter,
Stryd Tyndall,
Caerdydd, CF10 4BZ
www.acehubwales.com
ace@wales.nhs.uk

